

STEMMEN VOOR EEN VLAAMSE SOCIALE ZEKERHEID EN FISCALITEIT

Dit is een uitgave van het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid

AK-VSZ

mei 1997

ONDERSTEUNENDE VERENIGINGEN AK-VSZ

ALGEMEEN NEDERLANDS ZANGVERBOND
BOND VAN GROTE EN JONGE GEZINNEN
DAVIDSFONDS
DOKTERGILD VAN HELMONT
FEDERATIE VLAAMSE VROUWENGROEPEN
FVK-RODENBACHFONDS
HET VLAAMSE KRUIS
IJZERBEDEVAARTKOMITEE
KATHOLIEK VLAAMS HOOGSTUDENTEN VERBOND
KOMITEE DER RANDGEMEENTEN
KONINKLIJKE VLAAMSE INGENIEURSVERENIGING
MARNIXRING
MASEREELFONDS
MEERVOUD
NATIONALISTISCHE STUDENTEN VERENIGING
NATIONALISTISCH VERBOND - NEDERLANDSE VOLKSBEWEGING
PRIESTER DAENSFONDS
TAAL-AKTIE-KOMITEE
VERBOND DER VLAAMSE ACADEMICI
VERBOND VLAAMS OVERHEIDSPERSONEEL
VERENIGING VLAAMSE LEERKRACHTEN
VERENIGING VLAAMSE PROFESSOREN LEUVEN
VERENIGING VLAAMSE ZIEKENFONDSSEN
VLAAMSE CULTUUR STICHTING
VLAAMSE INGENIEURSKAMER
VLAAMSE VOLKSBEWEGING
VLAAMS GENEESHERENVERBOND
VLAAMS KOMITEE BRUSSEL
VLAAMS VERBOND VOOR GEPENSIONEERDEN
VTB - VAB
WERKGROEP HET PENNOEN

Bestuur AK-VSZ

Voorzitter : Walter Peeters
Ondervoorzitters : Peter De Roover en Lionel Vandenberghe
Secretaris : Jürgen Constandt
Penningmeester : Johan Laeremans

Samensteller van de brochure : Prof. Dr. Eric Ponette

Dit is een uitgave van het AK-VSZ, p.a. Hoogstratenplein 1, 2800 Mechelen
Bankrekeningnummer 436-6268041-57

VOORWOORD

Terwijl in de vorige brochure (“Naar een Vlaamse sociale zekerheid”, februari 1996, nog in voorraad) onze argumenten werden uiteengezet, wil deze brochure een uiteraard onvolledige bloemlezing zijn van standpunten voor een Vlaamse sociale zekerheid (SZ) en fiscaliteit in diverse middens. Zowel standpunten die overeenkomen met dit van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (O.V.V.), als standpunten die verder of minder ver gaan, ook sommige die slechts een schuchtere aanloop daartoe vormen, werden opgenomen.

Om de standpunten zo levendig mogelijk weer te geven, hebben we voor de citaat-vorm gekozen. Niettemin hebben we ernaar gestreefd om de mening van de geciteerde personen of verenigingen genuanceerd weer te geven. Om controle mogelijk te maken hebben we de bronnen zo nauwkeurig mogelijk vermeld. De chronologische rangschikking van de citaten geeft een idee over de evolutie van de opinievorming.

Het belang van een eigen fiscaliteit voor de (mede-)financiering van de SZ door beide deelstaten werd reeds in de vorige brochure vermeld. Doch we stellen vast dat het debat over het belang voor een eigen fiscaliteit ook voor de financiering van andere beleidsopdrachten in Vlaamse middens gestadig toeneemt. Verder worden sociaal-economisch beleid met inbegrip van tewerkstellingsbeleid en SZ-beleid, samen met de fiscaliteit meer en meer als een ondeelbaar geheel ervaren. Tenslotte blijkt dat de eigen fiscaliteit nu slechts een kleine fractie van het Vlaamse budget vormt in vergelijking met andere federale landen. Om al deze redenen werd ook aan die eis in deze brochure meer aandacht besteed.

INHOUDSTAFEL

Ondersteunende verenigingen AK-VSZ	1
Voorwoord	2
Inhoudstafel	2
O.V.V.-standpunt over de sociale zekerheid van 8 februari 1995	3
Standpunten	
Professoren en navorsers	5
Sociale belangengroepen	
Denkgroepen, andere verenigingen en opiniemakers	
Journalisten	
Politici en kabinetsleden	
Politieke partijen	
Besluit	

OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN

STANDPUNT

SOCIALE ZEKERHEID: EEN BEVOEGDHEID VAN VLAANDEREN EN WALLONIË

Uitgangspunten

1. De sociale zekerheid (SZ) heeft in de loop der jaren in Europa een zodanige ontwikkeling gekend, dat de organisatie ervan qua doelstellingen, methoden en financiële middelen één van de voornaamste activiteiten van de overheid is geworden.
2. De sociale-zekerheidssolidariteit tussen personen binnen één volksgemeenschap mag echter niet verward of vermengd worden met de solidariteit tussen (lid)staten in een confederale of internationale gemeenschap.
3. Vlaanderen en Wallonië - met reeds zovele opdrachten en bevoegdheden op economisch, cultureel, sociaal en fiscaal gebied en op het vlak van o.m. onderwijs, gezondheidszorg, beroepsopleiding, tewerkstelling e.d. - kunnen niet echt autonoom zijn en kunnen geen coherent beleid voeren zonder ook de SZ en een eigen sociaal overlegmodel onder hun bevoegdheid te hebben. De bindingen tussen SZ en de belangrijkste federale bevoegdheden (muntbeleid, algemene buitenlandse politiek en defensiebeleid) zijn veel zwakker dan die tussen SZ en de vele andere bevoegdheden van Vlaanderen en Wallonië.

Standpunt

1. Binnen de Vlaamse gemeenschap en de (deel)staat Vlaanderen is solidariteit tussen alle leden van deze gemeenschap noodzakelijk en vanzelfsprekend. Ze vergt uiteraard eigen Vlaams sociaal overleg.
2. Vlaanderen en Wallonië hebben het recht om die solidariteit via alle deelsectoren van de SZ te organiseren volgens **eigen inzichten** en bijgevolg met eigen middelen. De te leggen klemtonen in de SZ moeten het resultaat zijn van een breed democratisch en sociaal debat binnen Vlaanderen en binnen Wallonië.
3. De toewijzing van het sociaal beleid als een globaal bevoegdheidspakket aan Vlaanderen en Wallonië zal leiden tot een **grotere efficiëntie** in plaats van de huidige verlamming door versnippering van bevoegdheden en middelen tussen centrale staat en deelstaten. De versnippering van het gezondheidsbeleid vormt een voorbeeld van deze stelling. Het verband tussen tewerkstelling en loonkosten, belastingdruk en SZ-bijdragen is daarvan een tweede voorbeeld.
4. Vlaanderen en Wallonië mogen niet enkel de bevoegdheid verwerven over de organisatie van de SZ, doch moeten ook verantwoordelijk worden voor de inning en

de besteding van de daartoe vereiste financiële middelen. Deze financiële en fiscale verantwoordelijkheid vormen de beste waarborg voor een **spaarzaam** sociaal beleid. Dit argument wint nog aan kracht door de huidige zware schuldenlast van de Belgische staat.

5. Het is onaanvaardbaar dat de solidariteit tussen personen, een aangelegenheid van elke volksgemeenschap, vermengd wordt met die tussen (deel)staten en dat er ook op die wijze zeer grote en ondoorzichtige **geldtransfers** ontstaan tussen Vlaanderen en Wallonië, zowel via het mechanisme van de inkomsten als dat van de uitgaven voor de SZ. Het vaak gehoorde argument dat er vroeger geldstromen bestonden van Wallonië naar Vlaanderen werd duidelijk weerlegd door recente studies. Bovendien zijn deze systematische geldtransfers contraproductief gezien zij de prikkel tot responsabilisering in het verwerven van de inkomsten en het bepalen van de uitgaven wegnemen.
6. Het toekomstige Vlaamse stelsel van SZ en Vlaams overleg dient rekening te houden met de fundamentele sociale beginselen, vastgelegd in de internationale normen die Vlaanderen binden.
7. Vlaanderen is bereid om met Wallonië te onderhandelen over doorzichtige, objectieve en omkeerbare vormen van solidariteit, zoals die tussen de Länder in Duitsland maar ook tussen lidstaten van de EU bestaan.
8. De organisatie van de SZ voor de inwoners van Brussel-19 mag geen afbreuk doen aan de tweeledigheid.

Besluit

Omwille van de hierboven vermelde redenen moeten de organisatie en de financiering van de sociale zekerheid zo vlug mogelijk onder de verantwoordelijkheid van Vlaanderen en Wallonië gebracht worden.

Brussel, 8 februari 1995

Philippe Defeyt (U.C. Louvain) : “Il n’en demeure pas moins que, à l’exception du chômage, les dépenses (de la sécurité sociale : n.v.d.r.) sont, toutes proportions gardées et dans la plupart des secteurs, supérieures en Wallonie à ce qu’elles seraient si les comportements étaient identiques à ceux observés au nord du pays. (...) Il importe aussi de rappeler les risques et spécificités du contexte institutionnel et socio-économique belge par rapport à celui d’autres pays (Canada, France et RFA) qui expérimentent des formes variées, et à des degrés divers, de régionalisation de la sécurité sociale. En faisant une distinction entre les revenus de remplacement et les revenus de complément, on constate que les premiers sont moins sujets que les seconde à une organisation décentralisée. L’assurance-maladie et les prestations familiales constituent, en effet, des éléments constitutifs des politiques de santé et des politiques familiales dont une bonne partie des orientations sont fixées par les régions. Précisons qu’en Belgique, la politique familiale et la politique de santé, mis à part le secteur des prestations familiales et les secteurs de l’assurance-maladie, couvrent des matières dites “personnalisables” qui sont de la compétence des communautés. (...) S’il s’avère exact que la protection sociale joue un rôle de ciment de la nation, on peut très bien concevoir que dans un contexte de concurrence interrégionale, ce ciment se limite à la protection sociale de base : protections sociales minimales, gros risques en soins de santé, etc. Dans un tel système, la liberté serait laissée aux régions d’organiser des systèmes complémentaires qui seraient la marque des spécificités des politiques qu’elles désireraient mettre en oeuvre. (...) Il reste évidemment l’hypothèse d’une communautarisation radicale de l’assurance-maladie. Celle-ci serait, sans doute, immédiatement défavorable à la Wallonie, mais la situation ne serait pas dramatique au point d’annihiler toute volonté ou capacité de prendre les moyens qui s’imposent pour maîtriser les dépenses qui peuvent paraître excessives.”

De la régionalisation de la sécurité sociale à la communautarisation des soins de sante.
Bulletin de l’IRES (Institut de Recherches Economiques et sociales) n° 154, Université Catholique de Louvain, novembre 1991

“Wallonië put 25 % van zijn welvaart uit transfers vanuit Vlaanderen. Vlaanderen staat 10,4 % van zijn welvaart af aan Wallonië. Dat is zelfs meer dan wat West-Duitsland geeft aan de voormalige DDR, zei prof. **Dirk Heremans** vrijdag tijdens een studiedag in Leuven. Heremans zei dat er overal transfers voorkomen tussen landsdelen, maar nergens zo’n grote als in België. In Duitsland, Italië en het Verenigd Koninkrijk putten de armere regio’s gemiddeld 9 % van hun welvaart uit de nationale herverdeling en geven de rijkere regio’s gemiddeld 5,5 % van hun welvaart af.”

Belga, De Standaard, 29.02.1992

Dirk Heremans (K.U. Leuven) : “Een groot deel van de transfers wordt verklaard doordat Wallonië verhoudingsgewijze 40 % meer ambtenaren telt dan Vlaanderen en overheidsperoneel minder bijdraagt tot de sociale zekerheid. (...) Het rechtekken van de geldstroom in de sociale zekerheid moet dan ook gebeuren door het aantal ambtenaren in Wallonië terug te schroeven of (en) door de bijdrage van het overheidsperoneel in het sociaal zekerheidsstelsel op te trekken. (...) De scheeftrekkingen in de Waalse economie vereisen een saneringsbeleid voor alle gebieden binnen de Belgische Muntunie. Tot nu betaalden Vlaanderen en Brussel voor de sanering, Wallonië deed niet mee. Meer eigen budgettaire verantwoordelijkheid is dan ook dringend nodig. Regionaliseren van de intrestlasten van de Belgische staatsschuld confronteert Wallonië met zijn financiële verantwoordelijkheid. (...)

De Vlaamse politici zouden best pleiten voor een overheveling van alle regionaliseerbare belastingen (kijk- en luistergeld, verkeersbelasting, inschrijvingstaksen, ...) met tegelijk de overdracht van een ruim pakket bevoegdheden. In de sociale zekerheid kan onmiddellijk begonnen worden met het regionaliseren van de medische sector.”

Vivat Academia n° 80, mei-juni 1992

E. Vande Velde (R.U. Gent) : “Na ruim 20 jaar staatsvormingen hebben we nog steeds geen federale staat. Daarvoor moet aan volgende vereisten voldaan zijn :

1. rechtstreekse verkozen parlementsleden voor de deelstaten,
2. een eigen grondwet in elke deelstaat,
3. klare en duidelijke bevoegdheidsafbakeningen,
4. een forum waarop de deelstaten inbreng hebben op federaal niveau,
5. een doorzichtig financieringssysteem met objectieve en meetbare solidariteitsnormen.

(...) De gemeenschappen dienen eigen fiscale bevoegdheden te krijgen. (...) In het licht van de besparingsnoodzaak kan de dubbele solidariteit van Vlaanderen met Wallonië in de sociale zekerheid worden opgeheven. Vlaamse werknemers en werkgevers zijn solidair met Waalse werkgevers en werknemers door het betalen van de bijdragen. Daarnaast steekt de overheid met belastinggeld (voor 60 % afkomstig van Vlamingen) nog geld aan deze sector toe. Wallonië ontvangt via de staatstussenkomst 42 miljard Brussels-Vlaamse belastingopbrengsten. Afschaffen van deze dubbele solidariteit zou de nationale overheid 42 miljard opleveren.”

Vivat Academia n° 80, mei-juni 1992

W.K. Brauwers (Universiteit Antwerpen) : “Solidariteit van Vlaanderen aan Wallonië is niet alleen humanitair te verdedigen maar ook economisch. Het betekent dan immers economische hulp aan onze beste klanten. Solidariteit heeft echter grenzen. Ook binnen België moeten strenge regels gelden. Het kan niet betekenen dat de verrijking van de ene regio ten koste moet gaan van de verarming van de andere tot beide hetzelfde niveau bereiken. Dit zou de negatie betekenen van iedere dynamiek in de economische groei. (...) Grenzen aan de solidariteit vragen haar doorzichtigheid. Dit betreft in de eerste plaats de sociale zekerheid. Daarvoor maken wij een omweg langs de directe belastingen. Het regionaliseren van de directe belastingen zal de comparatieve voordelen van de regio's tot uiting doen komen. (...) Het is onzin te beweren dat het regionaliseren van de sociale zekerheid ingaat tegen de EMUB (Economische Monetaire Unie België), integendeel. De parafiscaliteit, de financierder van de sociale zekerheid, volgt dezelfde filosofie als de directe belastingen inzake de regionalisering. De federale staat daarentegen, hier in casu België maar ook de Europese Gemeenschap, moet zijn financiering bewerkstelligen via indirecte belastingen. (...) Besluit : voor België de sociale zekerheid naar de Gemeenschappen.

Ook wordt beweerd dat het regionaliseren van de excessieve Belgische Openbare Schuld tegen de EMUB is. Het tegendeel is waar. Het regionaliseren van de Openbare Schuld maakt ook dat de comparatieve voordelen van de regio's duidelijker. Eens dit alles opgelost, kan dan de solidariteit op een bereikbare basis plaatsgrijpen.”

Gazet van Antwerpen, 23.06.1992

“De efficiëntie wordt niet beloond. Meer zelfs, we komen uit een situatie waarin de inefficiëntie en het weinig planmatig werken eigenlijk aangemoedigd worden”. Deze uitspraak, in feite een stringente veroordeling van de manier waarop de gezondheidszorg in dit

land beheerd wordt, wordt op een uiterst rustige wijze uitgesproken door de bedachtzame **Jan Peers**, algemeen koördinator van de Universitaire Ziekenhuizen van Leuven. Even onderkoeld poneert hij in de loop van het gesprek nog een paar “vaststellingen” die in het wereldje van de gezondheidszorg niet vanzelfsprekend zijn : dat federalisering alleen al wegens de efficiëntie nodig is; dat de bureaucratie verstikkend is; dat een pak ziekenhuizen slecht beheerd wordt.(...) Maar waarom boert de overheid dan eigenlijk voort op de huidige inefficiënte manier ? ‘Het is evident dat hervormingen bestaande toestanden zouden wijzigen. Er bestaan oefeningen waarbij de klinische biologie gekoppeld wordt aan ziektegegevens en waarbij uitgerekend wordt welk effect dat zou hebben op de landsgedeelten. Wat in dit geval voor het Franstalig landsgedeelte duidelijk op een inlevering zou uitdraaien’. Peers onderschrijft ook de redenering dat er niet te veel geld is in de gezondheidszorg, wel dat het slecht besteed wordt. ‘Omdat er heel weinig verschuivingen in het budget mogelijk zijn. Alles gebeurt in vakjes. Dat is trouwens een van de redenen die men kan aanhalen om de gezondheidszorg te federalizeren. Niet wegens de discussie over de drainering van de middelen, maar gewoon om redenen van efficiëntie. De gemeenschapsminister beslist over de bouw van ziekenhuizen, de nationale minister over de activiteiten die er in plaats mogen vinden. De investeringen die de gemeenschapsminister doet, werken vooral besparend op het budget van de nationale minister. Zo’n toestand werkt in dit land nu eenmaal niet stimulerend’.

Als je er dan van uitgaat dat gezondheidszorg een beleidsterrein is dat zo dicht mogelijk bij de mensen moet staan -al was het maar omdat we hier in Vlaanderen inderdaad veel meer willen werken met huisartsen en thuiszorg dan in Brussel of Wallonië- dan is er vanuit managementoogpunt veel te zeggen voor een federalisering. En dat lijkt me een veel belangrijker element dan de discussie rond solidariteit.

Spontaan vinden we allemaal dat we solidair moeten zijn. Maar als je weet dat er bejaarden niet in een rusthuis geraken of er niet voor kunnen betalen, dan heb ik moeite met solidariteit die betekent dat we x miljarden in klinische biologie pompen, waar niemand beter van wordt tenzij diegene die de analyses uitvoert. Ik heb niet het gevoel dat dit nog iets met solidariteit heeft te maken.”

R.F. De Standaard, 03.07.1992

“De verantwoordelijken van de diensten voor radiologie en medische beeldvorming van de vier Vlaamse universiteiten pleiten voor de federalisering van de gezondheidszorgen. Dat hebben ze geschreven in een brief aan minister Moureaux van Sociale Zaken. De brief is ondertekend door de professoren **Baert** (KU-Leuven), **De Schepper** (UIA-Antwerpen), **Kunnen** (RU-Gent), en **Osteaux** (VU-Brussel). Gezamenlijk pleiten zij voor een andere vorm van structurele besparingen, in plaats van een lineaire vermindering van de bestaande Riziv-nomenclatuur. De Riziv-nomenclatuur moet duidelijk vereenvoudigd worden en het budget radiologie en medische beeldvorming moet gesplitst worden. Gezien de grote communautaire verschillen wensen de vier universiteiten een splitsing van het budget per gemeenschap, en dit als tussenstap naar een federalisering van de gezondheidszorg.

De federalisering van de gezondheidszorg is wenselijk omdat het hier om een van de meest persoonsgebonden materies gaat. Bovendien zal de efficiëntie van de gezondheidszorg door de federalisering worden bevorderd.”

Gazet van Antwerpen, 31.07.1992

Roger Dillemans (K.U.-Leuven) : “De gezondheidszorgen moeten worden gesitueerd waar zij thuis horen : binnen de solidariteit van alle burgers, te financieren door de algemene

middelen, met een tussenkomst van henzelf in het perspectief van enige responsabilisering. En dit wijst dus alweer naar een sterkere aansluiting bij een bepaalde volksgemeenschap. Deze kan trouwens slechts een coherent gezondheidsbeleid voeren als ook de financiering daarvan -en die ligt overwegend in de ziekteverzekering- aan haar wordt toegewezen, leidend tot een communautarisering van de bestedingsbevoegdheid voor de gezondheidszorgen, een bij uitstek 'persoonsgebonden materie'. Wat eigenlijke sociale verzekeringen voor arbeidsinkomensverlies betreft, daarover wordt waarschijnlijk best genegocieerd door de sociale partners binnen de geëigende economische ruimte : dat kan België zijn en steeds meer Europa. Dergelijke gedeeltelijke federalisering van een stuk sociale zekerheid brengt de economisch-monetaire unie van België helemaal niet in gevaar. Men moet daarvoor maar kijken naar het voorbeeld van heel wat federaal ingerichte staten. (...) En de belangrijkste reden m.i. voor federalisering van delen van de sociale zekerheid is dat wij die verantwoordelijkheid niet meer willen delen met wie daar mogelijks anders over denkt. Wij hebben misschien meer last met het voor ons uitschuiven van gemeenschapsschulden. Wij hebben geen traditie van al onze zorgen op de staat te gooien. Laat ons dan. Wij wensen ons gans volk te responsabiliseren, zonder wafelijzerpolitiek, zonder wederzijds opbod, zonder consumptie-federalisme.”

Openingsrede van de rector, academiejaar 1992-1993, Onze Alma Mater n° 4, november 1992

Paul Beeckman (V.U.-Brussel) : “Federalisering van het ZIV-stelsel is geen doel op zich. Het is een middel tot optimaal, zuinig en performant beheer. Federalisering sluit geen onderlinge solidariteit uit. Federalisering maakt wel dat de solidariteit tussen de gemeenschappen besproken en afgebakend wordt. Het model van de blanco checks deugt niet. Het brengt wantrouwen mee en potverteer. Het model van Sint-Maarten deugt evenmin. Het brengt steeds meer uitgaven met zich mee.

Federalisering komt tegemoet aan openbaarheid van bestuur, aan het doorbreken van geldverslindende compensatiemechanismen tussen de gemeenschappen.

Federalisering laat toe eigen klemtonen te leggen en binnen de eigen gemeenschap de zuinigste weg te kiezen. Federalisering van het ZIV-systeem is op dit ogenblik én de beste financieel-economische keuze én de beste politieke waarborg voor een verder dynamisch samenwerken en samenleven van Noord en Zuid.”

De Standaard, 17.02.1993

Gonzales d'Alcantara (UFSIA) : “Om het in België zover te brengen dat democratie én federalisme kunnen werken, staan er nog duidelijk een aantal institutionele hervormingen op de politieke agenda na de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord. (...)

1. Fiskale kongruentie met meer doorzichtige fiscale verantwoordelijkheid van de gewesten;
2. Afronding van de bevoegdheidspakketten door federalisering van persoonsgebonden en privatiseerbare dienstverlening van de gezondheidszorg, zonder de fundamentele federale normering en solidariteit aan te tasten;
3. Invoering van de kieswetten en de kiesarrondissementen om de democratie nieuw leven in te blazen, ook op federaal niveau.”

De Standaard, 07.05.1993

Danny Pieters (K.U.-Leuven) : “In het voorstel wordt een sluitende bevoegdheidsverdeling inzake sociale zekerheid nagestreefd. Sleutel tot de bevoegdheidsherverkaveling vormt de

tweedeling der sociale-zekerheidsprestaties in inkomensvervangende en kostencompenserende prestaties. Wij adviseren de inkomensvervangende prestaties op federaal vlak te normeren, uit te voeren en te financieren, en de kostencompenserende prestaties op gemeenschapsniveau te normeren, uit te voeren en te financieren. (...) Tot de inkomensvervangende regelingen kunnen aldus gerekend worden : de werkloosheidsverzekering, de rust -en overlevingspensioenen, de uitkeringsverzekering van de ziekte -en invaliditeitsverzekering en van de moederschapsverzekering, de arbeidsongevallen- en beroepsziektenverzekering (behalve deel geneeskundige verzorging), de inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten, het bestaansminimum en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Tot de kostencompenserende regelingen kunnen gerekend worden : de verzekering voor geneeskundige verzorging in de ziekte- en invaliditeitsverzekering, het kraamgeld, de gezinsbijslagen met inbegrip van de gewaarborgde gezinsbijslag, de integratietegemoetkoming voor gehandicapten, de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden en de prestaties inzake functionele revalidatie van gehandicapten. Hierbij hoort wellicht ook het best de federaal gehouden schadeloosstelling van geneeskundige verzorging van de arbeidsongevallen -en beroepsziektenverzekeringen. Deze tweedeling geldt uiteraard zowel voor de regelingen van het werknemersstelsel als voor de overig regelingen (zelfstandigen, ambtenaren, mijnwerkers, zeelieden ter koopvaardij, overzeese sociale zekerheid); wel zal hierna nog ingegaan moeten worden op de vraag of de bevoegdheid inzake inkomensvervangende uitkeringen van de ambtenarenstelsels van de niet-federale overheden niet beter aan het federale niveau onttrokken wordt.

Uit het onderzoeksdossier blijkt dat niet slechts de prestaties van de vigerende sociale-zekerheidswetgeving aan de tweedeling onderworpen kunnen worden. Ook een aantal regelingen die in andere landen bestaan of in de literatuur naar voren geschoven worden, kunnen zonder al te veel moeite als inkomensvervangende of als kostencompenserende regelingen geïdentificeerd worden.

Zo kan een eventuele afhankelijkheidsverzekering tot de kostencompenserende regelingen gerekend worden, een basisinkomen hoort dan weer thuis in het rijtje van de inkomensvervangende uitkeringen.”

Federalisme voor onze sociale zekerheid, Acco, Leuven / Amersfoort, juni 1994

J. Hannes (V.U.-Brussel en R.U.-Gent) : “Nu er in Vlaanderen openlijk wordt gesproken over een vermindering van de financiële transfers naar het zuiden van het land, reageren de Waalse politici en media met verbazing en verontwaardiging. Het ondankbare Vlaanderen is blijkbaar vergeten, zo wordt vastgesteld, dat het vroeger door het rijkere Wallonië werd geholpen. Alleen dankzij de financiële steun van het industriële Wallonië zou het agrarische en achtergebleven Vlaanderen tot ontwikkeling zijn gebracht. (...) De argumentatie lijkt logisch en denkend aan ‘Arm Vlaanderen’ zijn velen geneigd geloof te hechten aan deze beweringen. Welnu, de goedgelovigen vergissen zich. Na een uitgebreid onderzoek van de fiscale inkomsten van de Belgische overheid in de jaren 1830-1914, waarvan hier de algemene resultaten worden voorgesteld, staat het vast dat Vlaanderen wel degelijk zijn deel betaalde. ‘Arm Vlaanderen’ is in de fiscale statistieken van de 19de eeuw niet terug te vinden !”

in “Geven en Nemen. Vlaanderen en de Belgische belastingen in de jaren 1830-1914”, Liberaal Reflex n° 2, 1994.

“De CSB-directeur (**Bea Cantillon**, Universiteit Antwerpen, n.v.d.r.) is tegen een splitsing van de sociale zekerheid, tenminste op korte termijn.(...) Op de lange termijn nuanceert Cantillon : Het gezondheids-, gezins-, tewerkstellingsgebied in Vlaanderen en Wallonië kan dermate divergeren dat een herdenking van het bijhorende stelsel van uitkeringen zich opdringt. Het argument van homogene bevoegdheden is een sterk argument.”

Jan Van Doren, Trends, 14.09.1995

Herman Deleeck (Universiteit, Antwerpen) : “Een heel andere kwestie, los van de transfers, betreft de vraag of het gezondheidsbeleid niet beter, zoals onderwijs en huisvesting, zou toevertrouwd worden aan de Gemeenschappen, zodat ze de mogelijkheid krijgen integraal een eigen beleid te voeren, ook met eigen vormen van kostenbeheersing. Ik ben daar voorstander van, maar op voorwaarde dat men vooraf de hoofdlijnen van dit eigen beleid zou uitspreken. Als dit niet gebeurt, riskeren we hoog oplopende twisten over de institutionele vormgeving van deze splitsing, zonder waarborg omtrent het beter gebruik van de eigen middelen. Hier ligt een mooie opgave voor wie begaan is met de inhoudelijke opvulling van de Vlaamse autonomie, midden de vaart der volkeren.”

Onze sociale zekerheid, Kultuurleven, september 1995

“Om de noodzakelijke doorbraakveranderingen in onze Vlaamse economie te realiseren zal een gedeeltelijke regionalisering van de fiscaliteit en de sociale zekerheid nodig zijn”. Dat is de beste oplossing voor Vlaanderen. Dat zei professor **Herman Daems** (K.U.-Leuven, n.v.d.r.) dinsdagavond in antwoord op vragen van ondernemers. Het voorstel van de Vlaamse regering om Vlaamse bedrijven vrij te stellen van bepaalde heffingen en de federale overheid te vergoeden voor de minopbrengst is volgens hem al een eerste aanzet in die richting.”

K.B., de Financieel Economische Tijd, 19.10.1995

“Van Mechelen (**Frans Van Mechelen**, K.U.-Leuven, n.v.d.r.) vroeg zich af ‘wanneer de kinderbijslagen en de dekking van gezondheidszorg ‘eindelijk’ gefederaliseerd gaan worden’. Op 8 augustus 1980 werd door een bijzondere wet bepaald dat gezinsbeleid en gezondheidsbeleid naar de gemeenschappen worden overgeheveld, maar dat die federalisering niet van toepassing is voor kinderbijslagen of uitkeringen voor gezondheidszorg, die deel uitmaken van het universitaire stelsel van de sociale zekerheid. ‘Zullen we 18 jaar moeten wachten vooraleer die stap wordt gerealiseerd, zoals we 18 jaar hebben moeten wachten vooraleer het onderwijs naar de gemeenschappen werd overgeheveld?’, aldus een retorische Bond-voorzitter.”

Belga, eigen heruitgeving, De Standaard, 15.11.1995

Gonzales d’Alcantara (UFSIA) en **Henry Tulkens** (U.C.-Louvain) : “De kinderbijslagen geven aanleiding tot een herverdeling ten voordele van de gezinnen met kinderen. Voor deze gezinnen komt het er in de eerste plaats op aan de ‘kostprijs’ van deze kinderen te verlichten. In bijkomstige orde kunnen de kinderbijslagen ook een demografische doelstelling nastreven. In functie van de voorkeur en met betrekking tot deze elementen van gezinsbeleid en in functie van de in deze vorm gewenste graad van solidariteit kan de sector kinderbijslagen in de sociale zekerheid zowel op federaal als op het niveau van de gefedereerde deelstaten worden gesitueerd. (...)

Het feit dat de wijze van productie en voorkeur inzake verbruik van de gezondheidszorgen aanzienlijk kan verschillen van deelstaat tot deelstaat geeft eveneens dikwijls aanleiding tot een decentralisatie van het beheer ervan op het niveau van de deelstaat. (...) Volgens een algemeen principe van de openbare financiën, dat men 'equivalentie' pleegt te noemen, dienen de door de openbare sector ingezamelde financiële middelen te worden beschouwd als de tegenprestatie voor de door hem verstrekte diensten (...) In het kader van een federale staat kunnen wij ons inbeelden dat de inzameling van de financiële middelen die nodig zijn voor de uitvoering van zijn opdrachten op alle niveaus (deelstaten en federatie), ook onder dit principe valt. Elk niveau beschikt over de bevoegdheden van fiskale heffing, lening en tarificatie (...) Aan het hierboven beschreven 'principe van de equivalentie' dient in dit verband te worden gekoppeld dat het niveau, waarop de beslissing wordt genomen en de democratische controle wordt uitgevoerd, ook dat van de betrokken belastingsbetalers - consumenten is. Wij noemen het aldus verruimde principe van de equivalentie ook 'principe van de congruentie'. (...) De voornaamste reden voor het benadrukken van dit principe op het stuk van federale financiën dient evenwel te worden gezocht in het bestaan, voor de deelstaten, van de twee andere wijzen van financiering, met name de dotaties en de gedeelde belastingen. De financiering komt 'van boven', wat betekent dat de beslissing in verband met de ontvangsten buiten de deelstaten worden genomen, terwijl de beslissingen in verband met de uitgaven tot de bevoegdheid van de deelstaten behoren. Deze dissymmetrie tussen de instanties, die de beslissingen in verband met de uitgaven en in verband met de inkomsten nemen, geeft typisch aanleiding tot een fenomeen, dat men 'fiskale illusie' pleegt te noemen. Onder invloed hiervan zal de lagere overheid die voor de uitgaven verantwoordelijk is, de neiging hebben zich geen rekenschap te geven van de kosten van dat waartoe zij zich verbindt. Het stelsel van financiering der gemeenschappen en regio's, dat oorspronkelijk tussen 1980 en 1988 in België werd toegepast en dat voor bijna 80 % was gebaseerd op van de federatie afkomstige dotaties, leed duidelijk aan dit gebrek en werd dan ook terecht en om dezelfde redenen 'consumptiefederalisme' genoemd. (...) Een andere reden die ertoe moet aanzetten het stelsel van de dotaties te vermijden, dient te worden gezocht in de moeilijkheid om toewijzingscriteria vast te stellen."

Economie en Federalisme, in "Federalisme", 1995

Robert Senelle : "De meeste politici en juristen scharen zich terecht achter de stelling dat in federale staten geen echte politieke autonomie kan bestaan zonder financiële autonomie en verantwoordelijkheid. Het ontwikkelen van een eigen politieke cultuur en begrotingsfilozofie in de deelstaten is fundamenteel. (...) Dit veronderstelt dat de eigen fiscaliteit een betekenisvol aandeel heeft in de middelenvoorziening van de deelstaten. Deze is in het huidige Belgische stelsel in principe beperkt tot het manipuleren van enkele eigen vrij onbelangrijke belastingen en het hanteren van opcentiemen en ristorante's op de personenbelasting. (...) In de discussie over de overheveling van sociale zekerheid naar de deelstaten, spreekt men meestal enkel over gezondheidszorg en kinderbijlagen. Onterecht. Een eigen Vlaams pensioenbeleid is essentieel in het kader van de verankering."

Voorwoord in "200 jaar filiaal - De Franse greep op de Vlaamse economie", Hans Brockmans, Davidsfonds Leuven, 1995

Steven Vansteenkiste (K.U.-Brabant, Tilburg) : "Eens de gezinsbijlagen en de gezondheidszorgverzekering van de arbeid losgekoppeld zijn, belet geen enkel economisch argument hun eventuele toewijzing aan de gemeenschappen. In veel federale staten

beschikken deelgebieden trouwens over bevoegdheden inzake gezinsbijslagen en gezondheidszorgverzekering.”

De Standaard, 08.02.1996

Kristin Verhaegen (adjunct-kabinetchef van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid) en **Bea Van Buggenhout** (K.U.-Leuven) : “Een kwaliteitsvolle gezondheidszorg tegen een verantwoorde kostprijs veronderstelt een samenhangend beleid. Samenhang en coherentie zijn essentieel om een systeem van kwalitatief hoogstaande, effectieve en efficiënt georganiseerde zorg tot stand te brengen. Meer homogene bevoegdheden zijn ook kosten-efficiënter, omdat er geen overlappingsen en dubbele subsidiëringkanalen kunnen optreden. De organisatie van de gezondheidszorg is in Vlaanderen anders gestructureerd dan in Wallonië. Gezien deze eigenheid is wat goed is voor één gemeenschap, niet noodzakelijk goed voor de andere en vice versa. De visie in verband met gezondheidsbeleid kan erg verschillen van deelstaat tot deelstaat. (...) Vroegere dynamische defederaliseringsprocessen in belangrijke maatschappelijke sectoren zoals onderwijs, gehandicaptenzorg, bejaardenbeleid en kinderopvang hebben bewezen dat defederalisering werkt. (...) 1. De stelling dat een defederalisering van de gezondheidszorg automatisch zal leiden tot een hogere kostprijs, snijdt geen hout. Naarmate de gemeenschappen zich meer verantwoordelijk zullen weten voor hun regelgeving en voor de financiering hiervan, zullen zij zich meer zelfdiscipline opleggen voor de uitgaven die het gevolg zijn van de door hen gekozen beleidsopties. (...) 2. Om een toename van de administratieve complexiteit te ondervangen kunnen in overleg oplossingen worden uitgewerkt voor het verstrekken van transcommunautaire zorgen. (...) 3. Ook het principe van de vrije keuze van de patiënt zal door een defederalisering van het gezondheidsbeleid niet in het gedrang komen. Het volstaat te verwijzen naar de al gedefederaliseerde welzijnssector. Hier werden potentieel ongunstige neveneffecten ondervangen via samenwerkingsakkoorden, zoals van volwassen gemeenschappen kan worden verwacht. (...) 4. Leidt een defederalisering ertoe dat Vlaanderen een te klein hinderland biedt voor ziekenhuizen met hooggespecialiseerde technieken? Ach kom nou, de technische kennis van ons medisch korps is één van onze troeven die zeker gezien mag worden en laat zich al lang niet meer vatten binnen de enge Belgische landsgrenzen. (...) Wie zich verzet tegen een logische defederalisering van de gezondheidszorg onder het motto ‘wat we samen doen, doen we beter’, heeft geen realistische kijk op de werkelijkheid. (...) Vlaanderen wordt niet erkend als gesprekspartner in de organen van het RIZIV. Meer nog, Vlaanderen krijgt zelfs geen toegang tot de gegevens die nuttig zijn voor zijn preventief gezondheidsbeleid. (...) Vertrekkend van de eigen Vlaamse noden wil Vlaanderen een gezondheidsbeleid ‘op maat’ van de Vlaamse bevolking uittekenen. Zo’n benadering ‘op maat’ zal alvast meer garanties bieden op kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit dan een benadering vanuit ‘de grootste gemene deler’ zoals nu veelal het geval is”.

De Standaard, 09.03.1996

Paul De Grauwe (K.U.-Leuven) : “De structuur van de uitgaven en de inkomsten van de federale en de regionale overheden is bijzonder asymmetrisch. Sinds de staatshervorming van 1989 beheren de Gemeenschappen en de Gewesten ongeveer 25 % van de globale overheidsuitgaven (inclusief sociale zekerheid). Zoals eerder gesteld, hebben de deelgebieden haast geen fiscale bevoegdheden. Ongeveer 96 % van alle inkomsten van de deelgebieden bestaan uit gedeelde belastingen waarover de regionale instanties geen bevoegdheden hebben. Dit leidt tot een groot probleem. Immers, de regionale overheden genieten wel van de

‘lusten’ van de regionalisering (de uitgaven) maar dragen niet de ‘lasten’ ervan (de belastingsheffing). De politieke kost van de belastingheffing wordt door de federale regering gedragen. Het gevolg van dit consumptiefederalisme is dat de druk die uitgeoefend wordt door de regionale overheden om meer uit te geven bijzonder hoog is. Dit heeft er ook toe geleid dat de jaren negentig de uitgaven van de Gemeenschappen en de Gewesten sterker zijn gestegen dan deze van de federale overheid. (...) Een dergelijke asymmetrische structuur draagt niet bij tot het saneren van de overheidsfinanciën. Er bestaan in dit verband heel wat empirische evidentie die in dezelfde richting wijst : landen die een sterk gedecentraliseerde structuur van overheidsuitgaven en belastingen hebben (voorbeeld : Zwitserland, Duitsland) zijn ook landen waar de overheidsschuld het minst sterk is toegenomen. Omgekeerd, hebben sterk gecentraliseerde landen meer moeilijkheden ondervonden in het stabiliseren van hun overheidsschuld. Decentralisatie van uitgaven -en belastingbevoegdheden- blijkt dus op lange termijn de beste garantie te zijn voor het in toom houden van de overheidsschuld. Dit is zeer zeker een krachtig argument voor een doorgedreven fiscale autonomie van de deelgebieden in België.”

“Naar een eigen fiscaliteit in Vlaanderen ?”, mei 1996

J. Hoste (R.U.- Gent) : “Het zou best gemakkelijk kunnen zijn. Enkele elementaire vragen - bijvoorbeeld over nieuwe transferten of over fiscale verantwoordelijkheid- en bij onze Franstalige landgenoten breken gedonder, verwijten en beledigingen los; Vlaanderen, dat zo enorm veel voor Wallonië en Brussel doet, zou onvoldoende solidair en fascistisch getint zijn. En alras komt de federale Regering verklaren dat er geen communautaire problemen zijn, tenminste geen bespreekbare.

Maar wat zien wij op het terrein ? Wij zullen het niet hebben over nog toenemende, ondoorzichtige transferten, over verdere verfransing, over Brusselse toestanden zelfs bij Belgacom, over wezenlijk onrechtvaardige verhoudingen in federale instellingen, over olympische wereldprestaties vanwege atleten die hun Vlaamse identiteit op het podium niet kunnen manifesteren.

Ik geef slechts twee voorbeelden uit het beperkte, universitaire domein. Het wordt wel erg oppassen of de Vlamingen zullen een zware prijs betalen voor de invoering van een numerus clausus in de geneeskunde. ‘Zelfs indien voor de Vlaamse Gemeenschap de instroom zich op het huidige niveau (650 nieuwe artsen per jaar, d.i. 72 % van het totale aantal) handhaaft en men voor de Franse Gemeenschap de jaarlijkse instroom tot 250 (28 %) beperkt, dan zou men pas tussen 2016 en 2021 in beide gemeenschappen tot dezelfde waarden komen inzake aantal inwoners per arts’, aldus het rapport ‘Medical Manpower in Belgium’. Eens kijken wat minister M. Colla daarvan gaat maken.

Een tweede voorbeeld betreft de universitaire ontwikkelingssamenwerking. De Vlaamse visie komt daar na zovele jaren nog steeds te weinig aan bod, en het Vlaams aandeel in de financiële ondersteuning bedraagt ook nog niet meer dan 38 %. En als het van de bevoegde, Vlaamse (?) Staatssecretaris afhangt, zal dat echt nog niet gaan veranderen (zie de rubriek ‘In de Wetstraat’).

Het gedonder en zijn federale echo’s zouden best gemakkelijk kunnen zijn, maar ze leiden steeds opnieuw tot het voortbestaan van onrecht.

Zal Vlaanderen op termijn als een weliswaar kleine, maar specifieke en solidaire cultuur in Europa overleven, of helemaal een Franstalig wingewest worden ?

Mij lijkt de beslissing nakend. Overleving is mogelijk wanneer de Vlamingen elkaar verstaan, en een akkoord bereiken over een m.i. nu vanzelfsprekend confederaal model.”

Universiteit en beleid, 14.08.1996

André Oosterlinck (K.U.-Leuven) : “Het komt ons voor dat het een ondoordachte stellingname is de Belgische sociale zekerheid volledig te willen opdelen. (...) Liever dan een populistisch ‘België barst’ standpunt in te nemen, houd ik rekening met een reële en gezonde consensus. Die consensus zegt dat er belangrijke taken op het federale vlak moeten blijven maar wel op dezelfde wijze uitgevoerd in Noord en Zuid. Dat is met name het geval voor de organisatie en financiering van het inkomensvervangende luik van de sociale zekerheid. Daarmee worden bedoeld : werkloosheidsuitkeringen, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen en pensioenen. (...) Op termijn moeten we voor het inkomensvervangende luik van de sociale zekerheid wellicht zelfs overwegen om v erder te gaan dan het federale niveau, en ons aan te sluiten bij een nog groter, supra-nationaal of Europees niveau. Iets heel anders geldt ten aanzien van de kostendekkende vergoedingen - waarmee we de kinderbijlagen en de gezondheidszorg bedoelen. Hier speelt het verzekeringsprincipe niet of veel minder. Deze uitgaven zouden het beste gefinancierd worden uit algemene middelen - belastingen dus - veeleer dan alleen op arbeid te drukken. Een communautarisering van deze materie is w el bespreekbaar en haalbaar. Het beleid i.v.m. de gezondheidszorg, een bij uitstek persoonsgebonden materie, ligt nu reeds, en terecht, bij de gemeenschappen. Ook de financiering ervan en de bestedingsbevoegdheid kunnen best naar de gemeenschappen overgeheveld worden. Zo ook is de bijstand aan personen en gezinnen thans reeds gemeenschapsbevoegdheid. Het zou niet meer dan logisch zijn dat de kindergelden volgen.”

Openingsrede van de rector, academiejaar 1996-1997, 30.09.1996

Boudewijn Bouckaert (R.U.-Gent) : “De splitsing van de sociale zekerheid kan tevens gebaseerd worden op het argument van transparantie in onze instellingen. ‘Wie A zegt, moet B zeggen’, aldus een volksgezegde. Dit is een essentieel probleem van de staatshervorming van het Sint-Michiels-akkoord. De gemeenschappen en gewesten beschikken over talrijke ‘halve’ bevoegdheden, d.w.z. bevoegdheden die niet doelmatig kunnen uitgeoefend worden omwille van het feit dat andere beleidsonderdelen federaal gehouden zijn. Dit kan ertoe leiden dat de politieke overheid op gewestelijk niveau te weinig prikkels heeft om een goed beleid te voeren. De kinderbijlagen zijn bv. federaal, w il het gezinsbeleid een gemeenschapsmaterie is. Het gezinsbeleid moet nu gevoerd worden bovenop de kinderbijlagen en kan niet gevoerd worden met de kinderbijlagen. (...) De werkloosheidsuitkeringen zijn federaal, w il het economisch beleid, dat o.m. tewerkstellingsbeleid is, gewestelijk is. De reductie van de werkloosheid door een goede economische politiek, komt nu de federale autoriteiten ten goede via een reductie van werkloosheidsuitkeringen. Politici zijn geen heiligen. Het is niet meer dan normaal dat een regering, die de moed heeft de juiste economische maatregelen te treffen, graag pronkt met de concrete resultaten van haar beleid. Met de huidige opdeling is dit niet mogelijk.”

Periodiek n  5, september-oktober 1996

Fernand Vanhemelryck (K.U.-Leuven en K.U.-Brussel) : “Het recente verleden heeft geleerd dat de conflicten verdwijnen van zodra de gemeenschappen hun aangelegenheden niet meer samen beredderen. Dit is nu al het geval voor onderwijs, wetenschap, cultuur, ruimtelijke ordening, leefmilieu enz. Het wordt bijgevolg steeds duidelijker dat men België alleen in stand zal kunnen houden door zoveel mogelijk bevoegdheden over te hevelen van het federale niveau naar de deelstaten zodat deze hun eigen politiek kunnen voeren in overeenstemming met hun specifieke situatie, gevoeligheden en maatschappelijke opties. De financiële en fiscale autonomie voor de deelgebieden is thans veel te beperkt. In de sociale

zekerheid moet een eigen beleid kunnen gevoerd worden. Door een herinrichting van de staat moeten de bevoegdheden dus verregaand gescheiden worden zodat de deelstaten de grootst mogelijke zelfstandigheid bereiken. Het is duidelijk dat het Belgisch niveau sterk aan belang zal inboeten. In welke staatsstructuur men uiteindelijk zal terechtkomen, is onvoorspelbaar en zal afhangen van de onderhandelingen. Hierbij moet men opletten zich niet vast te pinnen op rekbare begrippen zoals federalisme en confederalisme. De uiteindelijke oplossing kan en sui generis-oplossing zijn. Het belangrijkste is het bereikte resultaat waardoor de twee deelstaten zich volgens eigen inzichten kunnen ontplooien.”

De Standaard, 07.10.1996

Chris Vandenbroeke (R.U.-Gent) : “Vlaanderen is niet langer in staat om zijn bevolkingspeil van (afgerond) 5,8 miljoen inwoners te handhaven. Daartoe ligt immers, en dit nu al sinds ruim een kwarteeuw, het geboortecijfer veel te laag is. (...) Blijkbaar dringen de concrete effecten van een nakende bevolkingsdaling onvoldoende door. Als vanzelf kan men nochtans inzien dat zo’n situatie de gangbare veroudering extra onder druk zet en dus de betaalbaarheid van de verzorgingsstaat bovenmatig verzwakt. (...) Daarbij komt nog dat ook het geboortecijfer, precies in Vlaanderen de voorbije decennia tot een historisch laagtepunt is afgenomen, veel meer dan het ooit in Wallonië het geval was. (...) Eraan verhelpen kan enkel door het uittekenen van een volwaardig, autonoom en toekomstgericht gezins- en bevolkingsbeleid, op maat van Vlaanderen en te financieren door Vlaanderen. Hoe dit beleid er moet uitzien, daaromtrent moet thans een consensus groeien. Hoe het gefinancierd wordt, moet een onderdeel vormen van de verfijning van verdere stappen in de federalisering zoals ze zich voor 1999 aankondigt.”

Financieel Economische Tijd, 10.10.1996

Eric Suy (K.U.-Leuven) : “Wat inmiddels vaststaat, is dat er in 1999 opnieuw een mogelijkheid bestaat om het staatsbestel aan te passen. Van Vlaamse kant wordt aangedrongen op een regionalisering van de sociale zekerheid, omdat Vlaanderen het moe is de melkkoe te zijn voor Wallonië. Solidariteit is een mooi woord, maar het mag geen profitaat betekenen. Voor Wallonië is een opsplitsing van de SZ onbespreekbaar. Dit ruikt inderdaad zeer sterk naar profitaat. Eerlijkheidshalve moet eraan worden toegevoegd dat de vakbonden, en alles wat dit vertegenwoordigt, evenmin te vinden zijn voor die regionalisering. Met de Vlaamse eis tot splitsing van de SZ is de vraag naar een grotere fiscale autonomie eng verbonden. Vlaamse bijdragen en belastingen mogen niet meer gebruikt worden voor het spekken van de sociale uitgaven van Wallonië. Het gaat dus uiteindelijk over geld, veel geld, en de rechtmatige verdeling ervan. De Vlaamse beweging(en) stelt zich op achter de eis van de splitsing (en niet hervorming), de Vlaamse politieke klasse is er nog niet volledig voor gewonnen, Wallonië is eendrachtig in de afwijzing. Het gevaar lijkt mij derhalve niet denkbeeldig dat die aspecten van de verdere regionalisering op een voor beide partijen -maar zeker voor Vlaanderen- onbevredigende wijze hun beslag zullen krijgen zo de discussie verder op de klassieke manier van onderhandelen worden gevoerd. Indien dit inderdaad het scenario van de besprekingen tijdens de eerstkomende twee jaren zou blijken te zijn, dan is de kans groot dat separatistische tendensen de bovenhand zullen halen.”

De Standaard, 28.10.1996

Jan Bertels, Danny Pieters, Paul Schoukens, Steven Vansteenkiste (K.U.-Brabant, Tilburg) : “Is de overdracht van bevoegdheid inzake gezondheidsverzekering en gezinsbijslagen naar de gemeenschappen uitvoerbaar in Brussel ? Inwoners van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest dienen zich in onze voorstellen verplicht aan te sluiten bij hetzij de Vlaamse, hetzij de Franstalige sociale-zekerheidsinstelling (uitvoerend orgaan), naargelang van hun voorkeur. Een coördinatieorgaan, bijvoorbeeld de Kruispuntbank der Sociale Zekerheid, moet erop toezien dat elke inwoner van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest inzake zijn sociale zekerheid een keuze maakt en zich ook slechts aansluit bij een van de twee mogelijke stelsels.

Door deze aansluiting bij een (unicommunautaire) instelling wordt de inwoner van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest verbonden met de sociale zekerheid van hetzij de Vlaamse, hetzij de Franse Gemeenschappen. Zijn aansluiting is niet definitief; onder welbepaalde voorwaarden kan hij van communautair sociale-zekerheidsstelsel veranderen. Deze voorwaarden moeten een willekeurig ‘heen-en-weer-geloop’ tussen de stelsels, en de bijbehorende administratieve problemen vermijden. Zo kan bv. bepaald worden dat slechts eenmaal per jaar de overstap kan gemaakt worden. Samenwerkingsakkoorden tussen de gemeenschappen, met onder meer zekere coördinatieregels, zullen hier nodig zijn. Wie woonachtig is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, valt dus onder het ondeelbaar geheel van alle kostencompenserende regelingen van hetzij de Vlaamse, hetzij de Franse Gemeenschap, door de laatste aansluiting bij een van beide communautaire sociale-zekerheidsregelingen.”

De Vlaamse Sociale Zekerheid in 101 vragen en antwoorden, Acco Leuven/Amersfoort, februari 1997

“Het begrotingstekort van de globale overheid ligt in federale staten significant lager dan in unitaire staten. Ook de omvang van de overheidssector is in federale landen beduidend kleiner dan in unitaire landen. Dit blijkt uit een onderzoek van de Leuvense professor **Moesen**. (...) Moesen vergeleek voor 19 OESO-landen het budgettekort (uitgedrukt als een percentage van de totale uitgaven) van zowel de federale overheid (inclusief sociale zekerheid) als de lagere overheden (deelgebieden en lokale overheden). (...) Uit de vergelijking blijkt dat het begrotingstekort voor de lagere overheden gemiddeld slechts 2,5 procent van de uitgaven bedraagt, tegenover 9,1 procent voor de federale overheden. (...) Moesen ging voor de onderzochte landen ook op zoek naar hun graad van budgettaire decentralisatie (fiscal federalism). Als indicator voor die decentralisatie berekende hij de belastingsontvangsten van de lagere overheid in verhouding tot de totale uitgaven van de gezamenlijke overheid. (...) In de federale staten hebben de lagere overheden een grotere belastingsbevoegdheid; gemiddeld 31 procent tegenover 16 procent in de unitaire staten. Die belastingautonomie, die gemiddeld twee maal zo groot is, resulteert blijkbaar in een beheersing van de overheidsuitgaven. In federale landen bedraagt de omvang van de overheidssector gemiddeld 43 procent van het BNP, ten opzichte van 49 procent in unitaire staten.”

Financieel Economische Tijd, 22.02.1997

Philippe van Parijs (U.C.-Louvain) : “We moeten aanvaarden dat elk gewest zijn eigen cultuur heeft met een bepaald bevolkingsaantal en met concrete noden, zodat het ook logisch is dat elk zijn gezondheidszorg organiseert volgens zijn principes. De solidariteit kan behouden blijven door uit het federale fonds aan elk van de gewesten een vastgesteld bedrag uit te keren dan kan worden berekend aan de hand van objectieve noden, afhankelijk van het aantal inwoners per gewest, de demografische structuur, enzovoort. In dat geval wordt aan de

gewesten een grotere financiële verantwoordelijkheid gegeven, terwijl het federale fonds, met één centrale administratie, blijft bestaan.”

Vraaggesprek met Hans Willemse, Financieel Economische Tijd, 01.03.1997

Jan de Maeseneer (R.U.-Gent) : “De medische consumptie is in Wallonië veel groter dan in Vlaanderen. (...) Slechts een deel van het verschil is te verklaren door verschillende behoeften. Een ander deel is het gevolg van een duidelijk verschillende ‘cultuur’, een andere aanpak in het medisch aanbod in het Noorden en in het Zuiden van het land. Die verschillen hebben we ook onderzocht en we hebben vastgesteld dat artsen duidelijk een andere attitude hebben ten aanzien van bepaalde thema’s zoals het inschrijven van patiënten bij de huisarts. Daar zie je dat 66 pct. van de Vlaamse huisartsen van mening is dat het inschrijven van patiënten bij de huisarts als principe aanvaardbaar is, terwijl de Waalse huisartsen maar 32 pct. scoren. (...) Dat betekent dat in het Noorden en het Zuiden duidelijke verschillen zijn ontstaan in het denken over de organisatie van de gezondheidszorg. (...) Op basis van alle objectieve criteria die ik eerder noemde, moeten we tot een transparante verdeelsleutel komen voor dotaties naar Vlaanderen en Wallonië. (...) Maar eens men de dotaties heeft vastgesteld binnen de transparante solidariteit gebaseerd op objectieve criteria, kunnen de verschillende gemeenschappen een eigen invulling geven aan het gezondheidsbeleid.”

Vraaggesprek met A.V.A., Huisarts, n° 363, 26.03.1997

STANDPUNTEN VAN SOCIALE BELANGENGROEPEN

A. VAKBONDEN

“Met 72 % van de stemmen voor (de Vlamingen) en 28 % tegen (de Franstaligen), keurde het kongres van de **socialistische textielarbeidersvakbond TACB** gisteren een resolutie goed die een debat vraagt over de ongelijkheden tussen de regio's inzake de sociale zekerheid (SZ) en over de federalisering van de SZ.”

G. Tegenbos, De Standaard, 08.09.1990

“**De kristelijke vakbond ACV** legde gisteren zijn kaarten op tafel voor de onderhandelingen over het sociaal pakt. (...) Kinderbijslagen en een deel van de ziekteverzekering worden uit de sociale zekerheid gehaald en naar de staat overgeheveld. De operatie wordt gefinancierd met nieuwe belastingen. De verlaging van de sociale bijdragen voor de bedrijven die er uit voortvloeit, moet meer tewerkstelling opleveren.”

Rolf Falter, De Standaard, 16.10.1993

“In een Open Brief aan de Politici klaagt de **Mechelse afdeling van de vakbond ACV-Metaal** (...), het Waalse nationalisme aan, zoals dat tot uiting is gekomen in de inmiddels welbekende affaire van de autobussen voor streekvervoer in Wallonië, die door de Waalse autoriteiten in Frankrijk werden besteld tegen hogere prijzen en slechtere voorwaarden dan het Vlaamse bedrijf Van Hool uit Koningshooikt kon bieden. Het moest en zou Renault zijn die het order binnenhaalde via een nep-firma in Wallonië, die alleen maar als brievenbus dient. (...) Bij Van Hool zijn door deze zaak 204 arbeidsplaatsen verloren gegaan, terwijl Wallonië er hoop en al misschien een dozijn gewonnen heeft. (...) Uit heel deze geschiedenis wenst het ACV-Metaal zijn konklusies te trekken. Die zijn (...) vooral, dat (...) ‘de federale loyauteit een éénrichtingsverkeer is geworden’, en namelijk dat ‘men zich aan Waalse zijde er rekenschap van moet geven dat een dergelijke houding oorzaak is van het uiteendrijven van het land’. (...) Voor ACV-Metaal is het nu duidelijk dat de onredelijke transfers inzake sociale zekerheid en fiskaliteit moeten ophouden, zeker als door de andere zijde Vlaamse (en zelfs Belgische) tewerkstelling wordt gestolen.”

‘t Pallierterke, 24.08.1994

“De **syndicale delegatie** (van de **Universitaire Ziekenhuizen Leuven**, n.v.d.r.) zegt dat ze, zolang de niet objectiveerbare geldtransfers naar Wallonië blijven bestaan, voorstander is van een federalisering van de sociale zekerheid en dit in tegenstelling tot het officiële ACV-standpunt.”

Gazet van Antwerpen, 14.01.1995

“Het succes van het beleid kan, volgens het **Vlaams ACV en ABVV**, niet zonder samenwerking met de federale en Europese overheden. Dat neemt niet weg dat zij de grotere Vlaamse beleidsautonomie toejuichen. De vakbonden vinden dat de deelstaten helemaal bevoegd moeten worden voor wetenschapsbeleid en buitenlandse handel. De deelstaten moeten een gegarandeerd inbreng krijgen in het federale werkgelegenheidsbeleid en in dossiers als dat van de spoorwegen en Belgacom.”

Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 10.06.1995

“Met hun pleidooi om het hele banenbeleid over te hevelen naar de gewesten hopen de **Vlaamse sociale partners** een einde te maken aan de waas van onduidelijkheid die over het arbeidsmarktbeleid hangt. (...) Het pleidooi van de Vlaamse partners voor regionalisering van het banenbeleid pleit tegelijkertijd voor meer wetgevende logika en eenduidigheid.”

Johan Rasking, De Standaard, 10.01.1996

“**Het Vlaamse ABVV-bureau** nam vrijdag openlijk afstand van het standpunt dat de Waalse FGTB-kameraden over de pensioenshervorming hebben ingenomen. (...) Het is de eerste keer dat de communautaire breuk in het ABVV over een federaal dossier (pensioenen) zo zichtbaar is.”

JIR, De Standaard, 22.06.1996

“Er dreigt een communautaire scheuring in de **socialistische spoorvakbond**. Johnny Van Den Rijse, voorman van de Vlaamse vleugel (ACOD), heeft de spoordirectie geschreven dat hij voortaan alleen de Vlaamse vleugel vertegenwoordigt. Daarmee explodeert het conflict tussen hem en José Damilot van de Waalse vleugel (CGSP) die nationaal voorzitter is. (...) De jongste cao over de afvloeiingen bij de spoorwegmaatschappij, (...) sloot nauwer aan bij de Waalse accenten dan bij de Vlaamse. De ACOD verloor bijgevolg een paar honderd leden aan de christelijke bond die de Vlaamse accenten steviger in de verf kon zetten.”

G. Tegenbos, De Standaard, 15.07.1996

“Het **ABVV** doet verwoede pogingen om de interne discussie over een geregionaliseerde structuur de kop in te drukken. ‘Het ABVV past zijn structuren aan aan de evolutie van de staatshervorming. Hervormingen zijn daarom nu niet aan de orde,’ zo deelde de socialistische bond dinsdag mee. Maar niet alleen aan Franstalige kant, ook in Vlaanderen wordt dat standpunt als ‘kortzichtig’ afgedaan. (...) Tijdens de discussies over het Toekomstcontract en de pensioenshervorming kwamen de Vlaamse ABVV-voorzitter Mia de Vits en haar Waalse tegenhanger Urbain Destrée in aanvaring.”

E.H., De Financieel Economische Tijd, 18.09.1996

“Ce fut une grève à géométrie variable. Lancée par la Centrale générale, majoritairement flamande, elle n’a que faiblement touché la Flandre. (...) Mais la coupure Nord-Sud de la **FGTB** est plus perceptible que jamais. C’est un énorme risque qu’a pris le syndicat socialiste.”

B. Vaes, Le Soir, 29.10.1996

André Tweepenninckx, voorzitter **Vlaams ACV** : “Kijk, ik ben het eens met de analyse dat de Vlaamse socio-economische ontwikkeling niet mag afgeremd worden door een regio die er totaal andere economische en sociale opvattingen op nahoudt en die als dictaat probeert op te leggen aan de rest van het land. De weigering van de Waalse regering om te praten over een verlaagde vennootschapsbelasting in ruil voor meer jobs, heeft kwaad bloed gezet. (...) Er is blijkbaar niet alleen een economie met twee snelheden in dit land, maar ook een vakbeweging en een politiek met twee snelheden.”

Vraaggesprek met Johan Rasking, De Standaard, 10.03.1997

B. WERKGEVERSORGANISATIES

“De **Vlaamse, Waalse en Brusselse verbonden van Kristelijke werkgevers** zijn voor het eerst in vijftien jaar weer aan het samenwerken. (...) Een discussie over een splitsing van de sociale zekerheid in twee pijlers, en zelfs over de rol van de deelstaten in de sociale zekerheid, wijzen ze niet af.”

G. Tegenbos, De Standaard, 25.01.1996

Mieke Offeciërs (afgevaardigd bestuurder van het **VEV**) : “De pijler kinderbijlagen en gezondheidszorgen hoort volgens ons thuis bij de gemeenschappen. En hij moet via algemene middelen gefinancierd worden.”

Gazet van Antwerpen, 31.01.1996

Johan De Muynck, voorzitter van het **VEV** : “Bij zijn 70ste verjaardag knoopt het **VEV** tevens aan bij een andere traditie : het streven naar een ruimere Vlaamse autonomie. Het **VEV** neemt geen vrede met de bestaande staatsstructuren omdat die de Vlaamse economische dynamiek nog te zeer afremmen. We stellen vooreerst vast dat rond een aantal noodzakelijke sociaal-economische beleidsalternatieven in Vlaanderen wel een meerderheid bestaat, maar Wallonië op de rem staat. Vernoemen we in dit verband de invoering van een twee pijlersysteem in de sociale zekerheid en het Vlaamse voorstel van een verlichting van de vennootschapsbelasting. In Wallonië blijft men anderzijds geld stoppen in bedrijven zonder toekomst. Die uiteenlopende visies leiden tot immobilisme, dat enkel kan doorbroken worden door een verdere regionalisering van het sociaal-economisch beleid. Grote delen van dit beleid zitten nu reeds bij de deelstaten. Een verdere regionalisering zorgt voor een grotere homogeniteit in de bevoegdheidspakketten wat een efficiënter beleid mogelijk maakt. We denken hierbij vooreerst aan de communautarisering van de gezondheidszorgen en de kinderbijlagen. Daarnaast is er dringend nood aan een grotere fiscale autonomie voor de deelstaten. De gewesten en gemeenschappen worden thans in hoofdzaak gefinancierd met dotaties. Zij leven dus uit de hand van de federale overheid. De band tussen Vlaamse overheid en Vlaamse belastingbetaler loopt grotendeels langs het ondoorzichtig federale kanaal van de financieringswet. Meer fiscale autonomie zorgt voor een directere band en scherpt aldus de verantwoordelijkheid en dynamiek van de deelstaten.”

De Financieel Economische Tijd, 11.07.1996

“De aanhoudende malaise in het federaal georganiseerde sociaal overleg doet de roep naar een uitgebreider Vlaams overlegmodel steeds luider klinken. **Kris Peeters**, de politieke topman van het **NCMV**, doet een nieuwe stap : hij meent dat de federale arbeidsmarktpolitiek ‘de regio’s niet voor voldongen feiten mag plaatsnemen’. (...) Het **NCMV** is al aanwezig op federaal en Vlaams overleg, net als de drie vakbonden. Bij het Verbond van Belgische Ondernemingen (**VBO**), bestaat grote huiver voor meer Vlaams overleg.”

De Standaard, 26.10.1996

“De huidige Belgische staatsstructuren belemmeren de groei van Vlaanderen. Daarom moet er een nieuwe staatsvorming komen. Dat was de boodschap die gisteren luid klonk op de

viering van de zeventigste verjaardag van het **VEV**, het Vlaams Economisch Verbond. (...) Vlaanderen mag theoretisch een eigen economisch beleid voeren maar het mag het beste instrument daarvoor niet gebruiken : de fiscale stimuli. Het mag een tewerkstellingsbeleid voeren, maar mag niet ingrijpen in de loonkosten. Het wil delen van zijn sociale zekerheid niet meer financieren met bijdragen op de lonen, maar federaal is dit onbespreekbaar. (...) Brussel staat niet op gelijke voet met Vlaanderen en Wallonië. Vlaanderen en Brussel moeten wel een sterke band smeden, aldus de VEV-voorzitter. Zo'n staatshervorming is ook voordelig voor Wallonië, want meer eigen verantwoordelijkheid bevordert de economische dynamiek en efficiëntie."

De Standaard, 27.11.1996

C. ZIEKENFONDSEN

Frans Devos, voorzitter VVZ : "Vanaf de oprichting in 1971 heeft de Vereniging Vlaamse Ziekenfondsen (VVZ) zich ingezet om haar doelstelling 'Vlaamse autonomie in de ziekteverzekering en de gezondheidszorg' bij een breder publiek kenbaar te maken. Stilletjes aan heeft de VVZ daarenboven deze doelstelling op basis van bijkomende gegevens en studies uitgebreid tot alle sectoren van de Sociale Zekerheid. De VVZ heeft voor het uitdragen van de idee van een Vlaamse autonome Sociale Zekerheid gedurende jaren belangrijk pionierswerk verricht. Zo kan en mag de VVZ met trots zeggen dat ze het mede mogelijk heeft gemaakt het probleem van de Vlaamse autonomie in de Sociale Zekerheid op het politieke forum ter discussie te brengen."

De federalisering van de Sociale Zekerheid : Waarom ?, Kortrijk, 1994

Emiel Vanlangendonck, directeur Vlaams Neutraal Ziekenfonds (236) : "Het Vlaams Neutraal Ziekenfonds uit Mechelen werd groot dankzij een consequente en eigentijdse Vlaamse opstelling. Net als 'klein duimpje' is het vechten tegen de 'reuzen' (lees: de traditionele zuilen) om de federalisering van de sociale zekerheid te helpen realiseren. (...) Het is immers enkel door de overdracht van de gezondheidszorgen naar de gemeenschappen toe, dat Vlaanderen een doeltreffend gezondheidsbeleid zal kunnen voeren. Vlamingen en Walen verschillen al te veel van mening, waardoor de huidige politiek haar doel meer dan eens mist. Wij leggen de nadruk op een betaalbare eerstelijnszorg en de verdere uitbouw van de thuiszorg. Wallonië wil vooral een (dure) hoog-technologische geneeskunde en de absolute vrije toegang tot alle echelons. Voor ons geen enkel probleem op voorwaarde dat Wallonië zelf voor het prijskaartje opdraait."

Info, bijlage Objectief Gezondheid, juni 1995

D. ARTSENSYNDIKATEN EN VERENIGINGEN VAN ARTSEN EN GEZONDHEIDSWERKERS

Artsenbeweging van de Vlaamse Gemeenschap : "De beweging heeft vier punten gebundeld in het manifest. Daarin wordt de onmiddellijke stopzetting geëist van de geldtransfers, bijzonder in de sociale zekerheid. Ten tweede wordt terugbetaling gevraagd van de gelden die de jongste vijf jaar aan de Vlaamse Gemeenschap zijn onttrokken. Ten derde moet de lat gelijk worden gelegd tussen noord en zuid door een einde te maken aan de

‘historische bestendinging’ van de Waalse overbetaling en door Vlaanderen en Wallonië op een nationaal gemiddelde te brengen. Ten slotte vraagt het manifest de responsabilisering van iedere gemeenschap voor de eigen begroting, dus de federalisering.”

Gazet van Antwerpen, 29.08.1992

Brief aan W. Demeester, minister van gezondheidsinstellingen : “U gelieve in bijlage een **petitie** te vinden uitgaande van de **geneesheren** werkzaam in de **Universitaire Ziekenhuizen Leuven** : 275 stafleden (76%) hebben de petitie ondertekend. De ondertekenaars van de petitie zijn de mening toegedaan dat de inspanningen die thans geschieden inzake de herstructurering van de gezondheidssector met daarbij het accent op de responsabilisering van de verschillende betrokkenen, moeten gepaard gaan met het doorvoeren van de federalisering van de gezondheidszorg met inbegrip van de ziekteverzekering. Deze federalisering is niet enkel ingegeven door het rechtvaardigheidsgevoel inzake de juiste verdeling van de middelen, maar evenzeer vanuit het aanvoelen dat de gezondheidszorg een beleidsterrein is dat zo dicht mogelijk bij de mensen moet staan, en dat thans bestaande structuren ook hierin tekort schieten.”

De Voorzitter van de Medische Raad, 17.12.1992

“De lange reeks organisaties van de Vlaamse gezondheidswerkers van de eerste lijn - huisartsen, apothekers, vroedvrouwen, gezins- en bejaardenhelpers enzovoort- richtten zaterdag een vzw **Vlaams Eerstelijnsverleg (Velo)** op. (...) De oprichting van een vzw uit de wil om meer op het beleid te wegen. Die beïnvloeding van het beleid blijft noodgedwongen beperkt tot Vlaanderen, zei voorzitter Jef De Loof (...) Velo is dan ook voor de federalisering van het gezondheidszorgbeleid, niet zozeer wegens de transfers, maar omdat een gezondheidsbeleid mogelijk is.”

De Standaard, 29.11.1993

Chris Geens (Wetenschappelijke Vereniging van Vlaamse Huisartsen - W.V.V.H.) :

“Onze huidige staatsstructuur, waar de gezondheidszorg voor het overgrote deel centraal geleid wordt, werkt verlamdend op de ontwikkeling van de kwaliteitszorg in deze in Vlaanderen. (...) De gezondheidszorg in beide landsdelen is zo wenzelijk verschillend geworden, dat een voortdurend afstemmen op elkaar van noord en zuid in deze materie voor de Vlaamse gezondheidsidealen enkel een verschraving kan betekenen.”

Periodiek, september-oktober 1996

A.S.G.B. Standpunt i.v.m. de defederalisering van het gezondheidsbeleid : “Omwille van de coherentie in het beleid, omwille van de verschillende visies op de organisatie van de gezondheidszorg en omwille van de onhoudbare en blijkbaar toch niet anders te corrigeren financiële scheeftrekkingen, is een opsplitsing van de gezondheidszorg tussen de Vlaamse en de Waalse gemeenschap een absolute vereiste. Ze is echter niet voldoende.

Communautarisering biedt een aantal kansen maar brengt ook moeilijkheden mee. Ze biedt een uitweg, en waarschijnlijk de enige uitweg, om vanuit de verziekte toestand van ons gezondheidszorgsysteem een nieuw beleid op poten te zetten. De technische moeilijkheden kunnen geen alibi zijn om een opsplitsing nog langer uit te stellen. (...) De uiteindelijke bedoeling moet zijn om via de defederalisering het gezondheidsbeleid voor onze bevolking te schoeien op een nieuwe leest, rationeel, wetenschappelijk ondersteund, transparant, met

responsabilisering van alle actoren. (...) Een efficiënt beleid zonder responsabilisering houdt geen steek. We zijn er langsom meer van overtuigd dat de zieke financiële toestand van de gezondheidszorg precies mee het gevolg is van het unitaire karakter ervan. Door de splitsing te weren houdt men bewust de verspilling in stand. We mogen echter niet zelfgenoegzaam denken dat alles wat in Vlaanderen gebeurt automatisch zo veel beter is. Ook in Vlaanderen bestaan voldoende misbruiken door patiënten, door artsen, door ziekenhuizen, door ziekenfondsen, zij het misschien minder uitgesproken en alleszins minder structureel ingebouwd. Om deze misbruiken op te sporen en te beteugelen is een responsabilisering voor de uitgaven noodzakelijk. Als artsenvereniging zijn wij graag bereid om in eigen rangen orde op zaken te stellen maar wij staan hierbij voor een quasi onmogelijke opdracht wanneer de huidige grove regionale verschillen zichtbaar blijven bestaan. De verbetering van de kwaliteit van de zorg en de beheersing van de kosten zijn meerwaarden die niemand onberoerd kunnen laten.”

Algemeen Syndikaat van Geneeskundigen van België (ASGB)

Dr. M. Roex, voorzitter - Dr. J.P. Baeyens, ondervoorzitter

Dr. H. Duprez, voorzitter huisartsenvleugel - Dr. R. Rutsaert, voorzitter
specialistenvleugel - oktober 1996

“Voor dokter Paul Vandewiele (**Syndicaat van Vlaamse Huisartsen**) geeft de enquête van SVH ‘volledig gelijk in zijn visie dat een opsplitsing van de syndicale wereld zich opdringt. Gemengde syndicaten vertegenwoordigd in de drie regio’s is niet langer mogelijk.’ (...) Ook voor Vandewiele dringt een splitsing zich op. Er moeten daarbij aparte (huisartsen en specialisten) conventies verbonden aan de Vlaamse en de Waalse deelregering komen.”

Geert Verrijken, Artsenkrant, oktober 1996

“De commissie staatshervorming van het Vlaams Parlement onder voorzitterschap van dhr. Johan Sauwens stelde aan een aantal organisaties onderstaande vragen. Ook het **Vlaams Huisartsenparlement** werd gehoord. U vindt de antwoorden hieronder. (...) Er is in dit land geen gezondheidszorgbeleid. Het ontbreekt aan een maatschappelijk debat rond gezondheidszorg. Het ‘beleid’ beperkt zich veelal tot het consacrerende van de compromissen die werden afgesloten in de overlegstructuren tussen de verschillende belangengroepen. (...) Het enige wat overblijft is een boekhoudkundig toezicht. (...) Solidariteit wordt anders aanvoeld binnen en buiten een coherente cultuurgemeenschap. Eigen beleidsverantwoordelijkheid gekoppeld aan eigen financiering moeten instaan voor een basissolidariteit tussen de individuen van eenzelfde gemeenschap. Solidariteit tussen de gemeenschappen -zoals solidariteit met andere gemeenschappen buiten de huidige Belgische grenzen- moet gebeuren door afspraak tussen de gemeenschappen binnen een budget dat door iedere gemeenschap zelf wordt bepaald volgens transparante criteria. Er moet ruimte blijven om binnen dit solidair afgesproken budget, een eigen invulling van de zorgorganisatie te geven, conform de duidelijk verschillende cultuur in de beide gemeenschappen. (...) Deze verschillen zijn historisch gegroeid en hebben wellicht voor een stuk te maken met het feit dat Vlaanderen zich qua gezondheidszorg in de voorbije 20 jaar meer georiënteerd heeft op de Angelsaksische, Scandinavische en Nederlandse ontwikkelingen, een evolutie die aan de Walen grotendeels is voorbijgegaan. Een andere reden is vermoedelijk een verschillende grondattitude tegenover niet alleen gezondheidszorg, maar ook arbeid, eigen verantwoordelijkheid van het individu voor welzijn en collectieve verantwoordelijkheid voor dit welzijn. De enige manier om tot een verantwoordelijk beleid te komen is het samenvoegen van de beleidsbevoegdheid en de financieringsbevoegdheid. Federale financiering van een

door de gemeenschappen uit te voeren beleid zal enkel leiden tot nieuwe moeilijkheden en spanningen. Door communautarisering kan een belangrijke meerwaarde ontstaan omdat het beleid kan afgestemd worden op de noden van de bevolking en op het verschil in (gezondheids)cultuur tussen Vlaanderen en Wallonië. (...) Een groot gevaar bij de verdere defederalisering, bestaat erin dat men slechts enkele stukken uit het pakket neemt (bv. de ligdagprijs). Men zou in de verleiding kunnen komen om lastige pakketten (bv. de financiering van de artsen) federaal te laten. Dit zou een fatale vergissing zijn : een coherent beleid veronderstelt dat men op verschillende niveaus kan inwerken, en de wijze waarop artsen worden gefinancierd vormt hierbij een belangrijke schakel. In principe dient men maximaal te defederaliseren, teneinde tot een ‘inclusief gezondheidsbeleid’ te kunnen komen. Dit belet niet dat afspraken tussen de gemeenschappen nog mogelijk blijven. Het beslissingsrecht blijft evenwel bij de gemeenschap. (...) Ons voorstel is dus : defederaliseren naar twee gemeenschappen met keuzemogelijkheid voor de Brusselaars.”

UHAK-Mededelingen, n° 80, december 1996

Enquête bij de Belgische ziekenhuisartsen : “Vlaamse en Franstalige ziekenhuisartsen staan lijnrecht tegenover mekaar als het over de verdere overheveling van het ziekenhuisbeleid naar de gemeenschappen gaat. (...) Vlaams minister van Gezondheidsbeleid Wivina Demeester wil in 1999 meer aspecten van het ziekenhuisbeleid onder de bevoegdheid van de gemeenschappen brengen. Bent u voorstander van deze verdere stap in de defederalisering van de gezondheidssector ? Deze vraag kon uiteraard niet ontbreken in het lijstje dat Intra Muros aan de Belgische ziekenhuisartsen voorlegde. (...) 69 % van de Vlaamse ziekenhuisartsen staat achter het idee, terwijl eveneens 69 % van de Franstalige collega’s de communautarisering van de ziekenhuisbevoegdheden afwijst.”

P.B. / F.C., Intramuros, januari 1997

“Het **V.V.T. (Verbond der Vlaamse Tandartsen, n.v.d.r.)** is voorstander van de verdeling naar de twee gemeenschappen, gecombineerd met het paritair beheer (met taalgroepen) voor wat federaal behouden zou blijven als minimale solidaire sociale zekerheid. Verder zouden alle bevoegdheden van Volksgezondheid (inclusief erkenningen) best overgedragen worden aan de gemeenschappen. De budgetten moeten verdeeld worden volgens de bevolkingscijfers.”

G. Vanbelle, Voorzitter VVT in Contactpunt, januari 1997

Vlaamse Vereniging voor Hoofdgeneesheren (VVH) : “Na een eerste woelige vergadering waarop alle Vlaamse hoofdgeneesheren aanwezig waren, werd in oktober 1991 beslist tot de oprichting van de VVH. (...) Momenteel telt de VVH ongeveer 125 leden. Dit betekent dat bijna alle hoofdgeneesheren van Vlaanderen lid zijn van de VVH. (...) Enkele jaren na de oprichting van de VVH werd in Wallonië een soortgelijke vereniging opgericht, de Association francophone de Médecins-Chefs, des Médecins-Directeurs et de Directeur médicaux.”

Intramuros, januari 1997

“Het **VBS** wordt geherstructureerd. De beroepsvereniging van specialisten krijgt een Nederlandstalige en een Franstalige vleugel. Dat gebeurt louter uit praktische overwegingen. Met name om beter in te spelen op de (toenemende) defederalisering van de gezondheidszorg.

Dat werd beslist op de algemene statutaire vergadering die het Verbond der Belgische Beroepsverenigingen van Geneesheren-Specialisten (VBS) verleden week zaterdag hield. De herstructurering is een belangrijke stap in de geschiedenis van het tot nu toe volledig unitaire VBS. De beroepsorganisatie werd in 1954 opgericht. (...) De beroepsorganisatie, die momenteel 6.675 leden telt, groeit overigens nog steeds.”

Geert Verrijken, Artsenkrant, 14.02.1997

Vraaggesprek met Dr. Leo Adam, voorzitter van **de Unie Vlaamse Huisartsenkringen (UHAK)** : “Maar de discussie omtrent de overdrachten van bepaalde sectoren van de sociale zekerheid is volgens de UHAK-voorzitter onvermijdelijk. ‘Alleen al het kostenaspect kan niet langer uit de weg worden gegaan als we zien hoe Vlaanderen en Wallonië ook op het stuk van de gezondheidszorg verder uit elkaar groeien.’ Bovendien leggen de twee grote gemeenschappen andere accenten in hun gezondheidsbeleid. (...) Het is volgens Adam overduidelijk dat de Franstaligen pas bereid zullen zijn een inspanning te doen in de gezondheidssector als ze zelf verantwoordelijk zijn voor een eigen gezondheidsbudget. (...) Een splitsing van een deel van de SZ kan volgens hem veel voordelen hebben voor de gewone Vlaamse huisarts. In de eerste plaats zal dat leiden tot een grote vereenvoudiging met nog maar één enkele Vlaamse minister voor het hele gezondheidsbeleid. De beperkte toegang tot het beroep van arts zou er volgens hem zonder de communautaire discussies al veel vroeger gekomen zijn. En de grote vertraging in het invoeren van het éénvormig medisch dossier schrijft hij eveneens toe aan communautaire discussies. De representativiteit van het artsenberoep zal er ook door winnen, stelt Dr. Adam die er op wijst dat zijn vereniging zelfs geen Waalse tegenhanger heeft.”

A.V.A., De Huisarts, 19.03.1997

E. ANDERE VERENIGINGEN BETROKKEN BIJ MEDISCHE VERZORGING

“Als vierde belangrijk element blijft **Caritas Vlaanderen** pleiten voor een communautarisering van de ziekteverzekering, niet zozeer vanuit de invalshoek van de transfers, wel vanuit de bekommernis om het gezondheidsbeleid en zijn financiering onder één bevoegdheid te brengen. Op dit ogenblik is het gezondheidsbeleid gecommunautariseerd, maar blijft de financiering in handen van het federale RIZIV, dat de gezondheidszorg vooral vanuit een verzekeringsoptiek benadert en te weinig vanuit een doordacht volksgezondheidsbeleid. In afwachting van een volledige communautarisering vraagt Caritas dat de financiële middelen voor de sector gezondheidszorg overgedragen worden aan de Gemeenschappen.”

Dokument Caritas, mei 1996

“**De Vlaamse OCMW's** stellen voor dat heel de financiering van de bejaardenzorg aan de gemeenschappen wordt toegewezen. (...) Het gaat om een bedrag van zowat 23 miljard, dat nu nog hoofdzakelijk via de Riziv-budgetten gaat naar rust- en verzorgingstehuizen, bejaardenhuizen en instellingen die daarbij aanleunen. (...) De Vlaamse OCMW's stippen aan dat de beleidsinzichten en de behoeften van het bejaardenbeleid sterk verschillen in Vlaanderen en Wallonië zodat enkel op niveau van de gemeenschappen een samenhangend bejaardenbeleid kan worden gevoerd. De huidige Riziv-budgetten moeten daarom volgens objectieve criteria worden opgesplitst en het geld toevertrouwd aan de gemeenschappen. (...)

Die voorstellen staan in de memoranda die de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft bezorgd aan de onderhandelaars voor de Vlaamse en de federale regering.”

Gazet van Antwerpen, 03.06.1995

Luc Bulckens, voorzitter Werkgroep Kwaliteitszorg - Ouderenvoorzieningen VVI : “De besparingsmaatregelen treffen de rusthuizen in Vlaanderen bijzonder zwaar.(...) De zorgkost wordt federaal gefinancierd door het Riziv op basis van de zorggraad die instellingen aan de overheid doorgeven. Dat Vlaanderen dit veel correcter doet blijkt uit twee vaststellingen. (...) Het VVI, gesteund door het advies van het Riziv, heeft geijverd om de correct werkende instellingen te ontzien in de besparingsronde. Maar minister De Galan heeft dit advies genegeerd. De Vlaamse regio, die correct de spelregels volgt, wordt zwaar én onrechtvaardig gestraft. De besparingsmaatregelen hebben bijkomende zware consequenties voor de Vlaamse huizen die uitbreiden. (...) Voor acht bedden uitbreiding zouden wij normaal 3,3 miljoen ontvangen per jaar. Wij ontvangen slechts 1,2 miljoen. Die uitbreiding is gedurende 5 jaar zorgvuldig voorbereid met de Vlaamse Overheid. De federale minister van Sociale Zaken antwoordt hierop : ‘ce n’est qu’un problème Flamand’. (...) Dit kan niet ! Ofwel houdt men rekening met Vlaanderen ofwel defederaliseert men dit departement.”

De Standaard, 27.03.1997

F. ANDERE SOCIALE BELANGENGROEPEN

“Vier op tien gepensioneerde zelfstandigen zijn voorstander van de volledige splitsing van de sociale zekerheid tussen Vlaanderen en Wallonië. Nog eens 15 % wil op zijn minst de gezondheidszorg en kinderbijlagen regionaliseren; (...) Dat blijkt uit een opmerkelijke **enquête** door het Centrum voor Sociaal Beleid (Ufsia Antwerpen) bij 1.000 leden van de **CRM**, de seniorenbeweging voor middengroepen. (...) Secretaris Eric Bradt gaat de CRM-leden voorstellen te kiezen voor een twee-pijlerssysteem, waarbij de gezondheidszorgen en kinderbijlagen met belastingen worden gefinancierd, en niet langer door sociale bijdragen op arbeid. Ze moeten ook een Vlaamse bevoegdheid worden.”

Johan Rasking, De Standaard, 21.09.1996

STANDPUNTEN VAN DENKGROEPEN, ANDERE VERENIGINGEN EN ANDERE OPINIEMAKERS

“De dreiging om de sociale zekerheid (SZ) te regionaliseren, houdt een gezonde dwang in voor de economische zwakkere regio’s om de tering naar de nering te zetten. Dat zegt hoofdekonomist **Peter Praet** van de Generale Bank, die daarbij verwijst naar wat er in ons land gebeurt. (...) Wanneer de solidariteit nu eens in de ene, dan weer in de andere richting speelt, is er geen probleem. Maar als de financiële transfers gedurende meerder jaren eenrichtingsverkeer zijn, worden er vragen gesteld : moet de economisch sterke regio

financiële steun blijven verlenen als er in de zwakkere regio niet voldoende bereidheid bestaat om maatregelen te nemen ?”

Stefaan Michielsens, De Standaard, 19.11.1990

Vraaggesprek met dokter **André Wynen**, voormalig leider van het gelijknamige artsensyndikaat : “‘Ik heb geen enkel argument tegen de regionalisering van de gezondheidszorg’, zegt Wynen tenslotte. ‘Pas op. Ik ben er niet voor, maar kan er evenmin iets tegenin brengen. Op voorwaarde dat er -zoals in Duitsland, Zwitserland en Canada- een federale basiswetgeving blijft bestaan. Bovenop dat minimum kunnen die regio’s elk een andere politiek voeren. Zolang de patiënt zijn keuzevrijheid maar behoudt.’”

JIR, De Standaard, 11.05.1993

“Een groep Vlaamse deskundigen inzake sociale zekerheid heeft, onder leiding van Roger Dillemans, rektor van de KU Leuven, een ‘blauwdruk voor een haalbare aanpassing van de sociale zekerheid’ uitgewerkt. (...) Het projekt kreeg de naam **Sociura** mee (...) De Vlaamse SZ-experts verwachten ook veel van een doorgedreven systeem van responsabilisering. Wat betekent dat alle partijen de kosten dragen die zij veroorzaken. Die responsabilisering wordt ook communautair uitgespeeld. ‘Als binnen twintig jaar de vergrijzing sterk toeslaat, wordt het Belgisch systeem een konsumptiefederalisme, zeker in de gezondheidszorg, onhoudbaar’. De Sociura-werkgroep stelt daarom voor de sociale uitkeringen (arbeidsongeschiktheid, pensioen en werkloosheid) en de kollektieve arbeidsverzekeringen op het federale, Belgische niveau te behouden. De sociale vergoedingen (gezondheidszorg, kinderbijslag en integratievergoedingen voor gehandicapten) moeten een zaak van de gemeenschappen worden.”

JIR, De Standaard, 23.07.1993

Vraaggesprek met dokter **André Wynen** : “Tant qu’on n’aura pas communautarisé l’assurance-maladie -parce que les Flamands ne veulent pas le même système que les Wallons, ça je suis absolument certain- tant qu’on tiendra le système unitaire pour tout le pays, on ne pourra pas le reformer.”

BRTN radio, Wereldbeeld, 09.04.1995

Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) : “Om op de betrokken terreinen een sterker beleid te kunnen voeren, maar ook om een einde te maken aan communautaire onevenwichten en onrechten, vragen de gezamenlijke Vlaamse universiteiten met aandraag : - de verdere communautarisering van het wetenschapsbeleid (...) - de communautarisering van de (universitaire) ontwikkelingssamenwerking, (...) de gezondheidszorg.”

Universiteit en Beleid, 28.04.1995

“Het **Front voor Unionistisch Federalisme** groepeerde mensen die ijveren voor meer communautaire verstandhouding en voor een unionistisch federalisme, dat evenveel belang hecht aan de eenheid van het land als aan de autonomie van de deelstaten. (...) Het Front meent dat een ruimere autonomie van de deelstaten mogelijk is als het federale niveau versterkt wordt. Luc Ryckaert ziet drie domeinen waarop de autonomie van de deelstaten nog versterkt kan worden : een ruimere fiscale en financiële autonomie, een ruimere

administratieve autonomie en een eigen grondwet voor de deelstaten voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn.”

Gazet van Antwerpen, 07.08.1995

Marc Bens, bedrijfsleider : “Vertegenwoordigers van alle sociale geledingen moeten samenkomen om een sociaal-economisch pact uit te werken. Tijdens een forum moeten succesvolle bedrijfsleiders nieuwe oplossingen voorstellen voor het bedrijf ‘Vlaanderen’. Vragen moeten praktische antwoorden krijgen. - Hoe kunnen wij het concurrentievermogen van onze bedrijven herstellen ? - Welke financieringsbronnen kunnen wij aanboren om de strikt noodzakelijke kostenverlaging te betalen, zonder de sociale verworvenheden in gevaar te brengen. (...) De kans dat wij uit onze benarde budgettaire toestand geraken is nihil als wij er niet in slagen om een groot deel van de bestaande jobs te redden en bovendien nieuwe volwaardige werkplaatsen tot stand te brengen in de privé-sector.”

De Financieel Economische Tijd, 01.02.1996

“Het **Willemsfonds**, de liberale cultuurvereniging (1212 afdelingen, 10.325 leden), brak zaterdag op zijn jaarvergadering een lans voor eigen Vlaamse fiscaliteit en vroeg zich af hoelang de sociale zekerheid nog een federale materie zal blijven, nu de federale solidariteit onhoudbaar is geworden ten gevolge van de scheefgroeiingen tussen Noord en Zuid.”

Belga, De Financieel Economische Tijd, 20.02.1996

“Het radicaal-democratisch **project van Maurits Coppieters en Norbert de Batselier** is geen verzameling van goede intenties en hooggestemde idealen, zo beklemtonen de auteurs. De zes maatschappelijke ‘contracten’ waarrond het tweetal de progressieve krachten in Vlaanderen wil verzamelen, zijn bedoeld als concrete uitgangspunten voor een middellange-termijn-politiek. (We zetten de belangrijkste ideeën op een rij). (...) De reglementeringen inzake werkloosheid, pensioenen en ziekte- en invaliditeitsverzekering moeten drie grote pijlers zijn die voor heel België identiek zijn. Wel kunnen Coppieters en De Batselier instemmen met een communautarisering van de gezondheidszorg en de kinderbijslag. (...) De staatshervorming kan nog worden verfijnd en materies als het wetenschappelijk onderzoek, het vervoer, de gemeenten en provincies kunnen nog worden geregionaliseerd.”

CA, De Financieel Economische Tijd, 31.05.1996

“Premier Dehaene voert de strategie van de kip, die stil blijft zitten en hoopt dat het gevaar voorbijtrekt. Maar hij vergist zich. De Vlaamse sociaal-economische wereld stelt de terechte vraag naar de verlaging van de vennootschapsbelasting, en als dit wordt genegeerd, wordt er een zeer gevaarlijk spel gespeeld. (...) Dat zegt **Kris Peeters**, secretaris-generaal van het NCMV en secretaris van de **Warandegroep**, een vorig jaar opgerichte denktank van personaliteiten uit de sociaal-economische wereld. (...) Warande-ondervoorzitter prof. Johan Van den Driessche (een fiscaal deskundige) en Kris Peeters wijzen erop dat hogere belastingen vooral de Vlaamse economie treffen. Vandaag komt van elke 100 frank personenbelasting 62 frank uit Vlaanderen, dat verder goed is voor 65 % van de sociale bijdragen. (...) De conclusie van de Warande-groep : de klemtoon moet liggen op saneringen, niet op voor Vlaanderen nadelige taksen. Er moeten integendeel fiscale stimuli worden ingebouwd en daartoe moeten de regio’s een verruimde fiscale autonomie krijgen. Meer fiscale verantwoordelijkheid betekent ook meer democratie.”

Guido Tastenhoye, Gazet van Antwerpen, 11(?) .07.1996

Bert Van Thienen, directeur van **Hefboom** : “De laatste jaren heeft men het steeds meer over een dreigende duale samenleving, een samenleving met twee snelheden. Het staatsocialistisch model is verdwenen en de groeiende internationalisering doet het vrije markt-kapitalisme in zijn voegen kraken. Hoge en groeiende werkloosheid, milieu- en afvalproblemen, toenemende armoede in Afrika en elders ... ook in het rijke Vlaanderen. De bestaande economische modellen geven geen antwoord. Meer dan ooit staat de sociale economie voor nieuwe uitdagingen. (...) Sociale economie is economie en geen welzijnswerk ! (...) De sociale economie zal slechts én vernieuwd en creatief zijn én een reële invloed krijgen op het economisch en maatschappelijk gebeuren als de nieuwe groepen en de bestaande instellingen binnen de sociale economie mekaar vinden en met mekaar op een bevruchtende manier gaan samenwerken. (...) Hefboom wil graag met alle betrokkenen een open gesprek aangaan over de toekomst van de sociale economie in Vlaanderen.”

De Standaard, 13.09.1996

“Vlaanderen is een deelstaat van de federale Staat België en een deel van de Europese gemeenschap der volkeren. Zo luidt het eerste van de 116 artikelen van de **‘Proeve van Grondwet voor Vlaanderen’** die **vijf jonge juristen** opstelden en waarvoor zij vandaag de driejaarlijkse Emiel van de Gucht-prijs krijgen. (...) Jan Clement, Wouter Pas, Bruno Seutin, Geert van Haegendoren en Jeroen van Nieuwenhove (...) hebben een ervaring als assistent aan een rechtsfaculteit en, voor vier van de vijf, als medewerker op een ministerieel kabinet gemeen. (...) Al bevat de Vlaamse grondwet geen lijst van de bevoegdheden van de deelstaat Vlaanderen -dat is een onderwerp voor de federale grondwet-, toch pleiten de auteurs in hun boek voor een versterking van de bevoegdheden van Vlaanderen. Dat gebeurt door aan de deelstaten bijkomende bevoegdheden (kinderbijslag, gezondheidszorg, lokale besturen, ontwikkelingssamenwerking, wetenschappelijk onderzoek, buitenlandse handel), de residuaire bevoegdheid en ruimere fiscale autonomie toe te kennen.”

Mark De Weerd, De Financieel Economische Tijd, 17.09.1996

Vraaggesprek met **Karel Vinck**, gedelegeerd bestuurder van Union Minière : Tijd : “U pleit in uw boek voor de ontwikkeling van regionale economieën.” Karel Vinck : “De twee regio’s zijn een verschillende mening toegedaan op ideologisch vlak. Die dichotomie is op termijn zeker een probleem. Dan denk ik : als er toch zo’n grote verschillen zijn, dan moeten we misschien niet alles coördineren op Belgisch vlak. We hebben zolang geleden aan Belgische compromissen die duur waren en niet effectief. Industrieel beleid is nu al een bevoegdheid van de gewesten, milieu, onderzoek en onderwijs ook. Kapitaal niet, dat is van nature internationaal. De enige factor die nogkan geregionaliseerd worden, is het sociale. Wel, moet je de regio’s dan niet ook dat instrument geven, dat nodig is om een dynamisch industrieel beleid te voeren. (...) Ik zie een jonge generatie van mensen met vorming, motivatie, gedrevenheid. Ik wanhoop niet. Er zijn veel mensen in Vlaanderen die iets kunnen. Zet hen achter een missie, een opdracht, en er komt iets uit.”

Erik Durnez en Els Houtman, De Financieel Economische Tijd, 16.10.1996

“De **Denkgroep in de Warande** waarvan René de Feyter voorzitter is en Kris Peeters secretaris is, werd vorig jaar opgericht om een positief concept voor Vlaanderen te

ontwikkelen, uitgaande van het nieuwe Vlaanderen in het federale België in de Europese unie. (...) Volgens de denkgroep kan ook de regionalisering van het pensioenstelsel de impact van pensioenfondsen, die door de overgang naar het kapitalisatiesysteem zal toenemen, een extra dynamiek geven. Pensioenfondsen kunnen een belangrijke rol spelen in beleggingen in Vlaamse bedrijven.”

M.D., De Financieel Economische Tijd, 19.10.1996

“Wanneer werkgevers en vakbonden in Vlaanderen naar Nederlands voorbeeld de lonen willen matigen, moet dat niet door de banden met Wallonië geblokkeerd worden. De Vlaamse regering is ondernemingsvriendelijk en wil het Nederlandse model volgen. Daartoe moeten ze de kans krijgen. **Karel Vinck**, gedelegeerd bestuurder van Union Minière, sprak gisteren op een lunch van de Belgisch-Luxemburgse Kamer van Koophandel in Londen. Ik ben geen voorstander van splitsing in België, (...) Maar ik vind wel dat de regio's autonomie moeten krijgen op sociaal-economisch gebied. De regio's moeten tot een serieuze, open dialoog komen. Vindt die niet plaats, dan kan de herziening van de relaties tussen regio's en federale overheid in 1998 en 1999 tot scheuring leiden. (...) In Nederland bespeur ik onder zakenlieden een groot optimisme en instemming met de economische politiek van de regering. In mijn sector liggen de kosten in België 12 procent hoger dan in Nederland.”

Harry Rijnen, De Financieel Economische Tijd, 24.10.1996

P. Praet, hoofdeconoom van de Generale Bankmaatschappij : “De problemen tussen het noorden en het zuiden van het land hebben wellicht meer te maken met het groeiend gevoel in Vlaanderen dat de noodzakelijke hervormingen belemmerd worden door het ‘immobilisme van het zuiden’ dan door de onwil om het noord-zuid-solidariteit in stand te houden. De mate waarin dit gevoel al dan niet bevestigd wordt in het raam van de hervorming van de sociale zekerheid, zou wel eens richtinggevend kunnen zijn voor de toekomst van de nationale staat België. (...) De trend naar een verdere afkalving (of subsidiariteit) van de nationale staat is waarschijnlijk.”

De Standaard, 24.10.1996

Rudi De Kerpel, ondernemer : “Wil de echte vernieuwing slagen, dan is er bijgevolg een nieuwe beweging nodig. Een beweging met eenvoudige, eerlijke, fundamentele uitgangspunten. Zoals bijvoorbeeld een onafhankelijk Vlaanderen, maar met een grote loyaliteit tegenover onze burens in het zuiden. Een Vlaanderen met een onafhankelijk en goed werkend rechtssysteem. Met ambtenaren die aangesteld worden op grond van hun bekwaamheid. Met een economisch beleid dat gericht is op groei en welvaart, maar dat tevens de nodige ecologische bescherming biedt voor de leefomgeving. Met een systeem van sociale zekerheid dat afgestemd is op de reële behoeften van degenen die er aanspraak op moeten maken, en niet langer op basis van profitariaat. Hoe is het mogelijk dat er, met een jaarlijks SZ-budget van 300 miljard frank, nog altijd daklozen sterven tijdens dure winters ?”

Trends, 09.01.1997

Standpunt van de algemene vergadering van het **Willemsfonds** : “Het WF, dat anderhalve eeuw geleden mee aan de basis lag van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd, stelt vast dat de eisen van de Vlaamse Beweging nog niet zijn verwezenlijkt. Na vier opeenvolgende staatsvormingen beschikt Vlaanderen weliswaar over instellingen maar de bevoegdheden

van deze instellingen moeten duidelijk worden verruimd. (...) Het WF en de sociale zekerheid. Het WF is van oordeel dat alle niet-objectieve transfers zo snel mogelijk dienen te worden weggewerkt en dat voor een eigen sociaal beleid wordt geopteerd. Het WF, dat voorstander is van een fatsoenlijk en zindelijk staatsbeheer, wil overigens alle echte onoorbare transfers in deze sector aanklagen evenals alle quasi monopolies. Het Willemsfonds pleit voor een sociaal zekerheidspact dat elke dominantie van enige zuil onmogelijk maakt.”

Document van Willemsfonds, februari 1997

“Bij de herziening van de financieringswet in 1999 zouden de deelstaten gedeeltelijk zelf het recht moeten krijgen personen- en vennootschapsbelasting te innen. Met die beperking weliswaar dat de monetaire unie er niet onder mag lijden. Dat zei fiscaal specialist **Frans Vanistendael** (KU Leuven) gisteren op een congres van de **Coudenberg-groep**. (...) Op dit ogenblik hebben in België de deelstaten weliswaar uitgebreide bevoegdheden, maar nauwelijks fiscale autonomie. (...) Eigen belastingen innen is slechts toegelaten voor welbepaalde materies (milieubelastingen bijvoorbeeld) : samen staan die regionale belastingen slechts voor 8 procent van het totaal.”

Steven de Foer, De Standaard, 08.02.1997

Willy Snaet, Bekaert-woordvoerder : “We hebben in goede dagen bewezen een goede werkgever te zijn. Welnu, dat willen we ook in kwade dagen zijn. De tewerkstelling laat de directie van Bekaert niet onberoerd. We zullen daarom zoeken naar creatieve oplossingen om de veel te zware Belgische loonlasten te verzachten. Wij zijn niet langer bereid te wachten op initiatieven van buitenaf die er toch niet komen. Dus gaan we op bedrijfsniveau met de vakbonden rond de tafel zitten, om te zien hoe we op een voor alle partijen aanvaardbare manier de loonlasten kunnen terugschroeven. Via een bedrijfs-CAO moet dat kunnen.”

Trends, 27.03.1997

STANDPUNTEN EN COMMENTAREN VAN JOURNALISTEN

Guido Despiegelaere : “ De sociale zekerheid stond als een unitaire rots in de branding van federale staatshervormers. Maar het water stijgt. (...) De zekerheid groeit dat het cultuur- en konsumptiegedrag ten opzichte van de overheid onder de taalgrens anders is. Overheidsgeld is andermans geld en daar wordt minder zuinig mee omgesprongen dan door de Vlamingen. Als de staat voor alles en nog wat verantwoordelijkheid moet dragen -het kollektiverend PS-gedachtengoed- vermindert tegelijk de persoonlijke verantwoordelijkheid.”

Knack, 03.04.1991

Rolf Falter : “Een nauwkeurige analyse van de oorzaken van de twee verschillende snelheden in de Belgische economie ontbreekt vooralsnog. Nochtans zullen velen in Vlaanderen zich terugvinden in de mening van de Leuvense econoom Dirk Heremans : ‘De

grootte van de transferts is buiten verhouding. De toepassing van korrekties op grond van objectieve factoren geeft als eindresultaat dat Wallonië meer overheidsbestellingen krijgt, meer middelen haalt uit de sociale zekerheid en meer overheidsambtenaren levert. Een lange travaillistische traditie resulteert in een andere attitude ten aanzien van rechtsregels'. Minder zacht gezegd heet dat : Walloniës economie draait niet omdat zijn socialistische leiders liever -en mede dankzij geld uit Vlaanderen- een omvangrijke overheidsmachine draaiende houden dan te investeren in de produktieve economie. Heremans verwierp op de jaarvergadering in het Verbond van Vlaamse Academics in maart van dit jaar ook de stelling van het kristelijk ziekenfonds dat de transfer via de inkomsten van de sociale zekerheid niets anders is dan een uiting van normale solidariteit. 'De kern van het probleem in de sociale zekerheid ligt niet zozeer in de uitgaven, dan wel in de inkomsten. Een groot deel van de transfers wordt verklaard doordat Wallonië verhoudingsgewijs 40 % meer ambtenaren telt dan Vlaanderen en het overheidspersoneel minder bijdraagt tot de sociale zekerheid. Ook de gunstiger belastingtarieven voor vervangingsinkomens bevoordelen de Walen. Het recht trekken van de geldstroom in de sociale zekerheid moet dus gebeuren door het aantal ambtenaren in Wallonië terug te schroeven of door de bijdrage van het overheidspersoneel in het stelsel van de sociale zekerheid op te trekken. (...) Wat kan men aan die toestanden doen ? Achter een Vlaamse hand hoort men al eens de gedachte dat -als Wallonië niet zelf zijn economie op gang trekt- men theoretisch aan de overdracht van gelden vanuit Vlaanderen voorwaarden zou kunnen verbinden, zoals het Internationaal Muntfonds dat doet. Dergelijke redenering wordt meteen van de hand gedaan, omdat ze politiek onhaalbaar is. Meer realistisch lijkt de idee om, als het samenwonen van twee volkeren dan toch tot zoveel bestuursmoeilijkheden leidt, het federaliseringsproces verder door te trekken. De federalisering van de sociale zekerheid is in die optiek de meest bekende eis, waarbij in de eerste plaats gedacht wordt aan een opsplitsing van de uitgaven in de gezondheidszorg en de kinderbijlagen."

De Standaard, 13.08.1992

Jan Veestraeten : "Tewerkstelling is vooral een kwestie van loonkosten, van belastingdruk en sociale zekerheidsbijdragen. Maar precies op deze belangrijke punten moet de Vlaamse regering passen omdat het federale kabinet hier alle touwtjes in handen houdt. Als er gepleit wordt voor een verdere federalisering van de sociale zekerheid, dan gebeurt dit niet noodzakelijk vanuit een a-sociale, egocentrische Vlaamse reflex die een solidariteit met Wallonië afwijst. Maar wel omdat de Vlaamse en de Waalse regering, die verantwoordelijk zijn voor het economisch beleid en de tewerkstelling, over deze uitermate belangrijke hefboomen moeten kunnen beschikken als zij hun werk goed willen doen."

Gazet van Antwerpen, 18.03.1993

Roel Van Booitshoecke : "Zo is het nogal wies dat er maar eens dringend een ernstige inventaris dient te worden gemaakt van de noord-zuid geldstromen. Goede rekeningen maken goede vrienden, en de te pas en te onpas ingeroepen 'solidariteit' doet daar niets van af. De Volksunie heeft een aantal cijfers bekendgemaakt over de transfers in de gezondheidszorg, cijfers die onmiddellijk door de Belgische vak- en ziekenbonden als genant werden ervaren en gerelativeerd. Het gaat dan nog maar om het topje van de ijsberg : om België in stand te houden worden enkel en alleen nog maar via de sociale zekerheid jaarlijks 122.000 miljoen frank overgeheveld van Vlaanderen naar Wallonië, zonder dat de Walen er nota bene echt beter van worden !

Maar Vlaanderen moet in de eerste plaats ook zelf zijn sociaal beleid kunnen voeren. Wij moeten onze eigen sociale en syndicale bewegingen laten ontplooiën, en vanonder de vleugels van het Waalse socialisme laten uitgroeien, om zelf aan een autonoom, volwaardig en volwassen alternatief te werken. Een alternatief voor de huidige neo-liberale, met conservatieve en monarchistische reflexen doorspekte wind, moet zich ook in Vlaanderen kunnen ontwikkelen. Dat is onmogelijk zolang de sociale beweging Belgisch is, zolang die Belgische beweging gepatroneerd wordt door één gemeenschap.”

Meervoud, december 1993

Mark Grammens : “De medische sociologie aanvaardt al lang het bestaan van nationale medische kulturen. (...) En zo komt het, dat in een land als België, met twee kulturen, er ook twee geneeskundige kulturen bestaan, en het voorschrijfgedrag van Waalse artsen derhalve gevoelig verschilt van dat van Vlaamse artsen. (...) Wallonië moet de volledige vrijheid bezitten om zijn cultuur te handhaven en die te beleven zoals het wil, inclusief zijn geneeskundige cultuur. Vlaanderen heeft niet het recht om Waalse jonge moeders een dag vroeger naar huis te sturen na hun bevalling. Maar hieruit volgt dan ook, dat de Walen volledig zelf moeten instaan voor de beleving van deze kulturele identiteit. (...) De kulturele autonomie inzake gezondheidszorg is een doelstelling die op zichzelf, ook als er geen sprake zou zijn van geldoverdrachten van Vlaanderen naar Wallonië, en ook dus als de overdrachten in omgekeerde richting zouden plaatsvinden, nagestreefd dient te worden, geheel los van alle materiële beschouwingen. (...) Welnu, laten we onmiddellijk erkennen dat ook de nataliteitspolitiek, waarvan de kinderbijlagen slechts één aspect vormen, kulturel gebonden is, en op grond van dezelfde argumenten die ingeroepen worden voor de federalisering van de ziekteverzekering, eveneens gefederaliseerd dient te worden. Er is geen enkele reden waarom Vlaanderen en Wallonië, precies zoals de Zwitserse kantons, niet elk hun eigen nataliteitspolitiek zouden voeren en derhalve de kinderbijlagen toekennen die ze wensen. In een gefederaliseerd landschap moet de gehele cultuur van een volk haar expressie kunnen vinden in de staatkunde van de deelstaten. In alle federale staten, overal ter wereld, behoort tenminste een gedeelte van de sector van de sociale zekerheid tot de bevoegdheid van de deelstaten, - behalve in België. Hieruit volgt dat, zolang niet tenminste een gedeelte van de sociale zekerheid wordt gefederaliseerd, België strikt genomen geen federale staat kan worden genoemd, wat er ook in de grondwet mag staan. (...) Om kort te gaan : degenen die menen dat ze België moeten proberen samen te houden door het Waalse verzet tegen federalisering van kultureel gebonden aspecten van de sociale zekerheid te steunen, zullen nooit hun doel bereiken, want juist de afwezigheid van deze federalisering zal het zijn die België ongeloofwaardig, derhalve zinloos en geheel geschikt om te verdwijnen zal maken. Het is de hybride structuur van thans die niet houdbaar is, en die het grootste gevaar vormt voor het voortbestaan van België.”

Journal, 03.02.1994

Mark Platel : “Echt federale staten al over de beschaafde wereld laten hun deelgebieden in meer of mindere mate de georganiseerde vrije hand in het organiseren van hun sociale zekerheid. Toch blijven volhouden dat een discussie over wat en hoe met de sociale zekerheid de dood betekent van de federale staat, is daarom achterhaalde kwade trouw.”

Belang van Limburg, 17.06.1994

Guido Tastenhoye : “In haar onnavolgbare ijver om de belangen van de francophonie te dienen, kent de Waalse regering een contract voor de levering van 278 bussen voor de vervoermaatschappij SRWT toe aan het onooglijke Waalse bedrijfje EMI, dat nog nooit een bus heeft gebouwd. EMI blijkt enkel als doorgeefluik te fungeren voor de levering van Franse Renault-bussen die niet alleen duurder zijn, maar kwalitatief ook minderwaardiger dan de bussen die het Vlaamse Van Hool kan bouwen. Bij de toewijzing van het contract zijn er onregelmatigheden gebeurd, waarbij EMI zijn bod nog heeft kunnen aanpassen na het afsluiten van de aanbestedingsprocedure, waardoor Van Hool, die de beste prijs-kwaliteit kon bieden, kon worden geweerd. (...) Van Hool wijst erop dat Vlaanderen -de Vlaamse belastingbetaler dus- dé grote verliezer is, want de hele affaire kost de overheid minimum 1,1 miljard frank extra en dit op een contract ter waarde van 1,8 miljard. Vlaanderen wordt op deze manier ook beroofd van zowat 200 arbeidsplaatsen gedurende drie jaar, terwijl het contract Wallonië nauwelijks een paar tijdelijke betrekkingen oplevert. (...) De Waalse krachten die de naleving van de regels van de federale loyaleiteit aan hun laars lappen, moeten weten dat zij met vuur spelen. De unitaristische kringen in dit land zouden hen eigenlijk tot de orde moeten roepen, want het zijn juist bepaalde Waalse ‘deloyalen’ die het huidige unionistisch-federale samenlevingsverband zwaar op de proef stellen. De liefde kan immers niet van één kant blijven komen.”

Gazet van Antwerpen, 26.08.1994

Guy Tegenbos : “De volksverzekering voor gezondheidszorg en kinderbijslag -die al sinds 1980 gemeenschapsmaterie zijn- moeten gefederaliseerd worden. Voor de andere takken is het aan Vlaanderen om een keuze te maken. (...) Het behoud van de federale solidariteit is bespreekbaar, maar niet als de onterechte scheeftrekkingen behouden blijven. En zeker niet als Waalse en Franstalige politici om communautaire compensaties blijven schreeuwen als Vlaanderen in andere domeinen, na lang wachten, zijn rechten als gemeenschap eens een keer opeist, of eens gelijk krijgt van een Belgische rechtsinstantie.”

De Standaard, 28.12.1994

Leo Marynissen : “Als er enkele waarborgen zijn kunnen de gezondheidszorg en de kinderbijslagen worden overgeheveld zonder dat dit de solidariteit reëel in gevaar brengt. De verantwoordelijkheid van de regionale regeringen zou erdoor worden versterkt. De regio’s zouden ter zake ook eigen klemtonen kunnen leggen, zoals een doeltreffend eigen gezondheidsbeleid.”

Het Volk, 15.06.1995

Bruno Huygebaert : “Het is tijd geworden voor beslissingen. Men kan beslissen om het huidige unitaire SZ-stelsel te behouden. Dan zal men de sociale zekerheid wel doorzichtiger moeten maken. En beter beheren. (...) Men kan beslissen om het stelsel (gedeeltelijk) te federaliseren. Dan moet men wel weten hoever men wil gaan. Bepaalde SZ-sectoren sluiten aan bij de bevoegdheid van de gemeenschappen. En kunnen dus de autonomie van zowel de Vlaamse als de Franse Gemeenschap versterken. (...) Een federalisering zou kunnen leiden tot meer responsabilisering van gemeenschappen en gewesten. En daardoor tot een sanering van de uitgaven voor sociale zekerheid. Al kan zo’n responsabilisering volgens deskundigen ook al via een gedeeltelijke financiële verantwoordelijkheid, zonder splitsing van sectoren van de SZ.”

Splitsen of Delen ? Standaard uitgeverij Antwerpen, 1995

Manu Ruys : “De sociale zekerheid is een federale, Belgische materie. En dus moet het Vlaamse parlement gebaren alsof het geen weet heeft van die problematiek. Maar zowat iedereen is het erover eens dat belangrijke segmenten van het stelsel, de gezondheidszorg en het gezinsbeleid (kinderbijslagen), straks worden overgeheveld naar de deelstaten.”

De Standaard, 20.10.1995

Guy Tegenbos : “Van allerlei verstandige mensen en van een partijvoorzitter krijgen de Vlamingen weer het advies de federalisering van twee takken van de sociale zekerheid (SZ) - de ziekteverzekering en de kinderbijslag- in te slikken. Verbazend. Vlaanderen vraagt immers niets on-wijs. Het vraagt dat de logika gevolgd zou worden : dat de takken van de SZ waarvan niet alleen de werkenden maar iedereen kan genieten, niet betaald zouden worden met bijdragen van de werkenden alleen, maar met belastingen van iedereen. Zoals gebruikelijk is in bijna alle Europese landen. Zodra dat verworven is, ligt het voor de hand dat die twee takken overgedragen worden naar de deelstaten. (...) Waarom de Vlamingen alweer ‘zo verstandig’ moeten zijn hun logische vraag in te slikken, en de anderen gelijk moeten krijgen in hun verzet tégen een logische maatregel, wordt niet uitgelegd.”

De Standaard, 23.12.1995

Rolf Falter : “Niemand zal eraan twifelen dat het verdwijnen van de steenkoolmijnen en een groot deel van de staalindustrie ontwikkelingen zijn die decennia nodig hebben om verteerd te worden. Anderzijds leert een eerste analyse dat in soortgelijke oude industriegebieden in West-Europa -in het noordwesten van Engeland, in het Ruhrgebied of in het noorden van Frankrijk- veel duidelijker aan de herstructurering is gewerkt dan in Wallonië. Zeker in Engeland en Frankrijk, in mindere mate in Duitsland, is men daar voor een deel teruggevallen op de klassieke recepten voor economische noodlijdende regio's : een vermindering van lonen en sociale bescherming, de aanmoediging van KMO's, de overheid als stimulator van het privé-initiatief. Er hoeft dus niet noodzakelijk van een fataliteit sprake te zijn wanneer de herstructurering van Wallonië nog steeds uitblijft. Er is misschien ook sprake van economisch en politiek falen. (...) De grote financiële transfers vanuit Vlaanderen in het kader van de Belgische solidariteit -vooral via de sociale zekerheid, in mindere mate via het overheidsapparaat- maken het mede mogelijk dat Wallonië 40 % van zijn werkende bevolking in overheidsdienst houdt (tegenover zo'n 25 % in Vlaanderen) en dat het 25 % werklozen onbepaald in de tijd kan blijven uitbetalen. Eén zesde van de sociale uitkeringen in Wallonië - met inbegrip van de beruchte “onevenwichten” in de ziekteverzekering- wordt vanuit Vlaanderen gefinancierd. Die toestanden handhaven op hun beurt een brede kiezersbasis voor partijen die, zoals in het verleden, sterk gericht blijven op cliëntelisme, op een grote rol voor de overheid, op een maximale groei van de sociale zekerheid, op een ouderwets-militant syndicalisme. Juist die elementen die een begin van economisch herstel voor Wallonië vermoedelijk het meest in de weg staan. Die tendens wordt nog fors versterkt doordat in de hervormde Belgische staatsstructuur -en anders dan in de meeste federalistische staten- een absoluut minimum aan verantwoordelijkheid is toegekend aan de deelstaten inzake financieel beheer van de overheidsinkomsten en van de sociale zekerheid. (...) Mochten de economische resultaten de komende vijf jaren uitblijven, dan zal in Vlaanderen de roep toenemen om grotere financiële verantwoordelijkheid voor de deelstaten inzake de overheidsinkomsten en de sociale zekerheid.”

Het land van drie naties, Ons Erfdeel, januari-februari 1996

Dirk Achten : “Vlaanderen zal zijn weg zoeken en een Franstalig neen kan de spanning vergroten, de inzet opdrijven, maar kan die evolutie niet tegenhouden. (...) De sociale zekerheid wordt wellicht binnenkort in ruime mate gesplitst. Steeds meer politici raken er intellectueel van overtuigd dat dit onontkoombaar wordt.”

De Standaard, 11.01.1996

Manu Ruys : “Een meerderheid van Vlamingen verlangt een eerlijke financiering van de sociale zekerheid, zodat de ruim honderd miljard frank die jaarlijks overgeheveld worden naar Wallonië, in Vlaanderen blijven om daar te worden aangewend voor allernoodzakelijkste uitgaven.”

De Standaard, 12.01.1996

Jan Van Doren : “Voor wie begaan is met de economische efficiëntie, is en blijft de omvang van de transfers een zeer belangrijk pijnpunt. De solidariteitsstroom mag dan nog objectief zijn, hij dekt de welvaarts kloof tussen Vlaanderen en Wallonië toe zonder het arme gewest voldoende te prikkelen beter te presteren. (...) De hamvraag blijft of Wallonië structureel beter wordt van al die solidariteit. Dat was de voorbije dertig jaar alvast niet het geval. Wijlen Gaston Eyskens maakte in zijn twee jaar geleden verschenen memoires een striemend rekvisitoor : Wallonië heeft van de Belgische overheid in de jaren zestig evenveel kansen tot expansie gekregen als Vlaanderen, maar die niet benut.”

Trends, 18.01.1996

Pol Van Den Driessche : “De cijfers in het jongste rapport van de zogeheten commissie Jadot bewijzen andermaal de stelling dat er in de ziekteverzekering betekenisvolle financiële verschillen bestaan al naargelang het gaat over Vlamingen, Walen en Brusselaars. Een Waalse werknemer kostte de ziekteverzekering in 1994 bijna 2.000 frank meer dan zijn Vlaamse evenknie. En het prijskaartje voor werknemers uit de hoofdstad toont een nog hoger bedrag.

Grote vraag daarbij blijft of die verschillen objectief te verklaren vallen. Anders en direkter geformuleerd : zijn de meerkosten langs Waalse en Brusselse kant te wijten aan dat vermeende potverteren ? Of bestaan er gewoon nuchtere redenen die de hogere uitgaven rechtvaardigen ?

In Vlaamsgezinde kringen bestaat de overtuiging dat er bezuiden de taalgrens stevig met geld wordt ‘gesmost’ en dat de Vlamingen voor dit feest al vele jaren aardig meebetalen. De vraag naar een toewijzing van meer homogene bevoegdheidspakketten klinkt er steeds luider. De leuze indachtig dat goede rekeningen goede vrienden maken, wensen zij komaf te maken met deze transfers.

De Waalse en Vlaamse tegenstanders van zo’n operatie zwaaien met het heilige solidariteitsprincipe en slingeren de regionalisten onfraaie verwijten naar het hoofd. Zij zouden asociale rekels zijn die de splitsing van het systeem gegarandeerd willen misbruiken om de grondvesten van de sociale zekerheid te ondergraven. Naar aloud gebruik krijgen de Vlaamsgezinden ook vandaag het verwijt dat zij hiermee de eenheid van dit land op het spel zetten, gekoppeld aan de waarschuwing dat dit automatisch tot een algehele verarming zou leiden. Dit refreintje klinkt afgezaagd, op het bespottelijke af.”

Het Nieuwsblad, 24.01.1996

Mark Deweerdt : “Wallonië zal, zoals de ervaring met het Franstalig onderwijs aantoont, in de gezondheidszorg pas de tering naar de nering zetten wanneer het op eigen financiële benen staat. (...) De gemeenschappen zijn al bevoegd voor een deel van het gezondheidsbeleid. Door de rest over te hevelen, ontstaat een homogeen bevoegdheidspakket dat - het is de logica zelf - de efficiëntie verhoogt en de kosten drukt. Vlaanderen en Wallonië kunnen dan een eigen gezondheidskoers varen.”

De Financieel Economische Tijd, 03.02.1996

Redactie : “Waar op het federale-Belgische niveau het niet mogelijk blijkt een solide consensus tussen regering, werkgevers en werknemers te bereiken, kwam deze wél tot stand op het Vlaams niveau. De reactie van Waalse kant op dit feit en de er aan verbonden voorstellen was ronduit negatief. Wallonië aanvaardt niet dat Vlaanderen zijn eigen sociaal-economisch en budgettaire inzichten politiek hard maakt. (...) Het aantal Waalse veto's tegen de objectieven van de Vlaamse politiek, zoals zij door de Vlaamse Regering verwoord worden, neemt toe. De Vlamingen worden gehanteerd met het Belgisch federale feit, dat onveranderd moet gehandhaafd worden zelfs al wordt dit hinderlijk voor een efficiënt hanteren van de Vlaamse autonomie. (...) Bij deze en vele andere dossiers gaat het in feite over de kernvraag of Vlaanderen zich op zijn manier, volgens eigen inzichten, kan inschakelen in de wereld van morgen die zal moeten gestructureerd worden volgens federalistische principes. Moet Vlaanderen blijven aanvaarden dat de huidige Waalse politieke klasse het Belgische federalisme misbruikt om ons daarbij te hinderen ?”

Vlaanderen Morgen, mei-juni 1996

Marc Platel : “Het vaststaande feit is immers dat Luc Van den Brande overschot van gelijk heeft met zijn vraag naar financiële zelfstandigheid voor Vlaanderen. (...) Hij wil dat Vlaanderen niet alleen het gekregen geld goed beheert, hij wil dat Vlaanderen ook zelf kan zorgen voor het nodige geld voor een eigen beleid, dat Vlaanderen een werkgelegenheidsplan kan betalen zoals het dat zelf wil zonder eerst aan de anderen toestemming te moeten vragen.”

Belang van Limburg, 02.07.1996

Armand Van Linden : “De splitsing van de sociale zekerheid en een grotere eigen fiscaliteit worden vandaag niet aangevoeld als de eisen van enkele extremistische dagdromers. Integendeel. Het uitblijven van deze gerechtvaardigde Vlaamse verzuchtingen wordt ervaren als een rem op mogelijke nieuwe initiatieven. Want Vlaanderen wil een eigen tewerkstellingspolitiek voeren, een eigen gezinsbeleid, een eigen gezondheidsbeleid, een eigen woonbeleid, ... (...) Solidariteit is een mooi begrip. Maar het is in essentie wederkerig. Als de Franstaligen dit niet willen begrijpen, dan moeten we snel en duidelijk opteren voor een eigen onafhankelijke Vlaamse natie.”

Gazet van Antwerpen, 11.07.1996

Boudewijn Vanpeteghem : “Het banenbeleid ligt in federale handen, maar de arbeidsbemiddeling in Vlaamse, wat tot ruzies leidt. In Nederland kunnen werklozen aan één loket terecht. Een verdere opdeling van bevoegdheden is aangewezen. De gewesten kunnen dan zelf een akkoord sluiten over de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Ook de

bevoegdheidsverdeling in de gezondheidszorg bemoeilijkt het beleid. De roep om overheveling van de sector, samen met de kinderbijslagen, weerklinkt luid in Vlaanderen.”

De Standaard, 11.07.1996

Stefaan Huysentruyt : “Meer deelstaat-autonomie leidt tot efficiënter bestuur. Ook Europa heeft het beginsel van de subsidiariteit ontdekt. Dat dit meer dan theorie is, blijkt uit de feiten. Het is pas sinds elke gemeenschap bevoegd geworden is voor onderwijs dat er een eind kwam aan de op federaal vlak onstuitbare groei van de onderwijsuitgaven. Het is pas sinds de gewesten steun aan bedrijven uit eigen portemonnee moeten betalen, dat een eind kwam aan de massale overheidssteun aan bedrijven in moeilijkheden. (...) Zo valt te vrezen dat zelfs duizend federale kaderwetten er niet in zullen slagen de sociale zekerheid te saneren en er gewacht zal moeten worden tot elke gemeenschap zijn eigen beleid kan voeren, met inbegrip van de financiële verantwoordelijkheid voor het beleid. Dat autonomie de efficiëntie bevordert, blijkt ook uit internationale vergelijkingen. Reeds in de eerste helft van de jaren tachtig stelde prof. Moesen vast dat de fiscale druk in federale staten systematisch een stuk lager ligt dan in centrale staten.”

De Financieel Economische Tijd, 11.07.1996

Jef Turf : “Vooraan op de Vlaamse agenda staat de splitsing van de sociale zekerheid. Ze wordt vaak gemotiveerd door de onverantwoorde overdrachten ‘transfers’ genoemd in de betere Vlaamse middens, die jaarlijks miljarden van ons zuur verdiende geld zomaar uitstrooien over Wallonië. Mijn thesis is dat de centenkwestie slechts een marginaal, zijdelings en beperkt argument oplevert voor de splitsing. Sociale zekerheid in ‘t algemeen en gezondheidszorg in ‘t bijzonder zijn cultureel bepaald en behoren daarom tot het onvervreemdbaar recht van elk volk. Vanuit deze invalshoek is de eis tot splitsing veel beter onderbouwd en onafhankelijk van de wisselvallige en manipuleerbare statistische verschuivingen. (...) Het groeien van een origineel Vlaams programma inzake gezondheidszorg, dat beantwoordt aan de reële verlangens en behoeften van alle betrokkenen, zou een sterke stimulans vormen voor het afdwingen van de splitsing.”

Meervoud, augustus 1996

Yves Desmet : “Nochtans heeft Norbert De Batselier een overschot aan logische en rationele argumenten om te verdedigen dat de Belgische staat onvermijdelijk in de toekomst zijn bevoegdheden opgezogen zal zien : bovenaan door het Europese niveau, onderaan door een verder doorgedreven federalisering. Dat is niet eens strijdig met de aloude progressieve principes van decentralizatie, van het bestuur dicht bij de mensen brengen. (...) Maar het meest hout snijdend argument van De Batselier is dat de huidige Vlaamse samenleving lijdt aan een behoorlijk democratisch deficit. De aloude democratische regel ‘no taxation without representation’ (geen overheid heeft het recht belastingen te heffen zonder haar onderdanen een stem te geven over de besteding van die gelden) is in Vlaanderen omgedraaid. Hier hebben we een ‘representation without taxation’, een overheid die wel gekozen wordt, maar zich noodgedwongen dient te beperken tot een puur uitgeefbeleid : het al dan niet verstandig opsouperen van de dotaties die ze van de nationale overheid krijgt. Pas wanneer de fiskale autonomie van de deelstaten uitgebreid wordt, zal de overheid duidelijker eigen klemtonen in het beleid kunnen leggen. Pas dan zal de burger beter kunnen kiezen tussen de hem voorgelegde politieke opties. Alleen al wegens deze logica is een verdere uitbreiding van de deelstaatbevoegdheden noodzakelijk.”

De Morgen, 14.08.1996

Guy Tegenbos : “De gezondheidszorg moet totaal anders aangepakt worden. (...) Hij moet gefinancierd en beheerd worden door de deelstaatoverheden die preventie en curatieve zorgen dan op mekaar kunnen afstemmen.”

De Standaard, 21.09.1996

Paul Geudens : “Het blijft echter een wrange vaststelling dat de geplande vennootschapsbelasting niet omlaag kan. De Fanstaligen willen of kunnen niet meedoen, en blokkeren daarom het initiatief. (...) Een en ander illustreert nogmaals de nood aan een eigen fiscaliteit. Hoe kan Vlaanderen een eigen beleid voeren als het voor alles en nog wat de toestemming van de burens behoeft ? Eigen accenten leggen is slechts mogelijk mits men de nodige fiscale instrumenten krijgt. Op dit ogenblik zijn die bedroevend zeldzaam : onroerende voorheffing, spelen en weddenschappen, ontspanningstoestellen, registratie- en successierechten. Het gaat om 5,7 procent van de totale inkomsten. Dat is belachelijk weinig voor een staat die ‘federaal’ heet te zijn. Geen weldenkend mens kan een dergelijke regeling blijven verdedigen.”

Gazet van Antwerpen, 25.09.1996

Manu Ruys : “De Vlaamse deelstaat voelt zich gekneveld en streeft naar een verdere en aanzienlijke verruiming van zijn bevoegdheden. Hij wil een eigen politiek kunnen voeren op sociaal en economisch gebied. Hij wil een eigen fiscaliteit die hem voldoende middelen bezorgt voor infrastructuur, huisvesting, werkgelegenheid, landbouw, industrieel beleid, wetenschappelijk onderzoek. Hij wil meer armslag om een visie op gebeurtenissen over de grenzen te ontwikkelen en om een buitenlands beleid te voeren. Hij wil niet gehinderd worden door veto’s of remmingen vanwege de Waalse deelstaat of het Brusselse stadsgewest. (...) Het principe van de interregionale solidariteit wordt niet aangevochten, maar Vlaanderen wil doorzichtigheid in het mechanisme en de afschaffing van onverantwoorde ‘transferten’.”

Achter de maskerade, Uitgeverij Pelckmans, Kapellen, oktober 1996

Leo Marynissen : “Aan Vlaamse zijde is de indruk ontstaan dat goede afspraken op landelijk niveau steeds moeilijker worden. De ongelijke inkomsten en uitgaven, de uiteenlopende opvattingen over gezondheidszorg en het verschillende organisatie ervan, pleiten dan ook voor splitsing. (...) Een splitsing van de gezondheidszorg heeft echter geen zin als die alleen maar het systeem en niet de bevolking ten goede komt. Een andere voorwaarde is dat een beperkte en gecontroleerde vorm van federale solidariteit, waarbij het rijkste gewest het armste bijstaat, absoluut dient gehandhaafd.”

Het Volk, 23.01.1997

Paul Geudens : “De overheveling van het gezondheids- en gezinsbeleid naar de gemeenschappen is echter veel meer dan een symbolische eis. Het geeft Vlaanderen meer fiscale bevoegdheid. En het biedt Vlaanderen de kans om een eigen specifiek beleid uit te stippelen. Bovendien is het een eerste stap in de richting van een algehele splitsing van de sociale zekerheid.”

Gazet van Antwerpen, 27.02.1997

Frans Crols : “De activa van Vlaanderen worden suboptimaal ingezet omwille van de Belgische context waarin bijvoorbeeld het sociale onderhandelen, de vennootschapswetgeving, de fiscale reglementering verwickeld zitten. De activa van Vlaanderen -en de welvaart van zijn burgers- worden beter beheerd in een situatie van doorgedreven autonomie, noem deze confederalisme onafhankelijkheid.”

Trends, 27.02.1997

Martin Du Bois : “Naarmate België steeds meer opgaat in een grote Europees geheel, neemt de politieke druk toe om meer bevoegdheden naar de regio's over te hevelen, zo stellen analisten. (...) Vlaanderen in het bijzonder is vragende partij voor een ruimere autonomie op het vlak van fiscaliteit en sociale zekerheid en voor de vermindering van de financiële transfers van de centrale regering naar de regio's. Het lijkt weinig twijfel dat Vlaanderen een groot deel van wat het vraagt, zal krijgen.”

Uitgelezen “The Wall Street Journal Europe”, De Financieel Economische Tijd, 06.03.1997

PvK : “Bij de Libre hebben ze echter nog een bijkomende reden gevonden om het idee van een -zij het gedeeltelijke- eigen sociale zekerheid voor Vlaanderen ‘idiot en misdadig’ te noemen. Die ‘misdadigheid’ verwijst naar het doorbreken van de verdommelijke plicht tot solidariteit tussen alle Dappere Belzen, dat ‘idiote’ slaat op het geval-Brussel, een ‘gewest’ waarin inderdaad zowel Vlamingen als frankofonen wonen. Gnuivend over de manifeste bekrompenheid der Vlaamse commissieleden stelt de schrijvelaar van de Libre vast dat die splitsing gewoonweg niet uit te voeren is, gezien de dualiteit van de Brusselse ingezetenen die in persoonsgebonden aangelegenheden ofwel thuishoren bij de Communauté française, ofwel bij de Vlaamse Gemeenschap. Gaat het dààrom heus niet ? En ik die in de waan leefde dat onze inheemse politiciers wereldwijd bekend stonden om hun politieke spitstechnologie, dat zij zo'n uitmuntende kampioenen waren in politieke ‘kreativiteit’! Zou het zo'n duivelskunst zijn, die ingezetenen van het tweeslachtige Brusselse ‘gewest’ in de persoonsgebonden aangelegenheid te laten kiezen -met alle konsekventies vandien- voor het Vlaamse dan wel voor het ‘andere’ regiem ? Van democratisch oogpunt kan tegen zulke vrije keuze toch niets worden ingebracht. En het is verre van uitgesloten dat via deze formule zal blijken dat er in Brussel véél meer ‘Vlamingen’ wonen dan voor mogelijk werd gehouden !”

‘t Pallieterke, 19.03.1997

Paul Geudens : “Federaal Belgisch zijn nog het fiscale en het sociale. (...) Rechtstreeks hebben deze factoren niet bijster veel met economie te maken, maar ze kunnen wel een Vlaams economisch beleid beletten of afremmen. Herinner u hoe de plannen van Eric Van Rompuy om met eigen geld de Vlaamse werkgeversbijdragen te verminderen, in de nationale regering werden gekelderd dor de PS. Dat is niet gezond. In een -volgens de grondwet- federaal land is het niet meer dan logisch dat de deelstaten een eigen fiscaal, sociaal, economisch en werkgelegenheidsbeleid kunnen voeren. Alleen al omdat elk landsgedeelte een eigen mentaliteit, specificiteit en visie heeft. Om efficiënt te werken, moeten alle marktgerichte instrumenten geregionaliseerd worden. (...) Dat geldt voor het

werkgelegenheidsbeleid, maar bijvoorbeeld net zo goed voor de gezondheidszorg. (...)
Vervolgens moet het sociaal overleg worden geregionaliseerd.”
Gazet van Antwerpen, 27.03.1997

STANDPUNTEN VAN POLITICI EN KABINETSLEDEN.

“Op de najaarsvergadering van het Vlaams Geneesherenverbond heeft gemeenschapsminister **Roger De Wulf** gezegd dat voor de goede afwikkeling van een doeltreffend en humaan gezondheidsbeleid in Vlaanderen de volledige overheveling ervan (naar de gemeenschappen) 'onvermijdelijk en noodzakelijk' is. De Wulf had kritiek op de bestaande bevoegdheidsverdeling inzake het gezondheidsbeleid tussen het nationale en het gemeenschapsniveau, dat hij omschreef als 'een wederzijdse gijzeling met immobilisme en tweeslachtigheid als gevolg.’”

G.F., De Standaard, 07.11.1983

“De kansen voor een eigen, afwijkende economische politiek zijn bijna onbestaande. Dit geldt voor een in Europa belangrijke lidstaat zoals Frankrijk, maar geldt nog veel meer voor een kleine, en per definitie sterk internationaal verweven economie zoals de lidstaat België. In een federaal land moet iedere deelstaat zich aan deze discipline onderwerpen. De enige weg daartoe bestaat in de fiskale verantwoordelijkheid, ook van de deelstaten.

De Franse 'régions' hebben een grotere fiskale autonomie dan de gemeenschappen en de gewesten in België en financieren een eigen, specifiek beleid, met eigen inkomsten.”

Gaston Geens, De Standaard, 08.05.1992

“**Johan Sauwens** heeft dinsdag een aantal diepgaande kritische kanttekeningen geplaatst bij het onderzoek van het Wit-Gele Kruis naar de transfers in de sociale zekerheid. (...) De onderzoekers (van het Wit-Gele Kruis n.v.d.r.) stellen duidelijk vast dat na controle voor leeftijd en geslacht, die inderdaad een sterke invloed hebben op de uitgaven voor de gezondheidszorgen, er een geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië is van 11,5 miljard. (...) Op een wel zeer eigenaardige wijze komen de onderzoekers aan de hand van het relatief geografisch risico om ziek te worden (wat dit ook moge wezen) tot een geldstroom van Wallonië naar Vlaanderen. (...) Volgens Sauwens blijkt uit dit alles nog maar eens hoe moeilijk het is voor de traditionele zuilen om de werkelijkheid onder ogen te zien.”

Belga, 28.06.1994

“Voorzitter **Ludwig Caluwé** zei gisteren dat de CVP-jongeren opgetogen zijn over de tekst die CVP-voorzitter Johan Van Hecke- ex-Jongerenvoorzitter - dinsdag voorstelde over de kristen-demokratie, als aanloop naar een verruiming van zijn partij.

Volgens Caluwé vinden de CVP-jongeren er hun gedachtengoed goed in terug. Dit geldt ook voor onze standpunten over de autonomie van de scholen, de invoering van een zekere kapitalizatie in het pensioenstelsel en het overhevelen naar de gemeenschappen van de ziektekostenverzekering, zei hij.”

De Standaard, 02.09.1994

“Ook de noodzakelijke nieuwe financiering van de gezondheidszorg en de kinderbijslagen via niet langer op arbeid geïnde belastingen brengt ons al snel op het communautaire terrein. Het zou immers, vanuit de idee van homogene bevoegdheidspakketten, logisch zijn dat gezondheidszorg en kinderbijslagen een gemeenschapsbevoegdheid worden, zoals welzijn en gezin dat al zijn.”

Johan Van Hecke, De slogans voorbij, Lannoo, Tielt, 1994

Johny Cornillie : “Tijdens de onderhandelingen met de Walen ervoer ik hoe zij de federale staat als een melkkoe beschouwen. Ik begon in te zien dat er aldus niet langer op een verstandige manier beheerd kon worden. Die Walen deden niets anders dan de staat oplichten. Hoe kon men de staatsfinanciën zo in evenwicht houden ?

Steek de Vlaamse politici die nog unitair denken maar eens een tijdje samen in onderhandelingen met Franstaligen over financiële problemen: ze bekeren zich gewis en zeker heel vlug tot het Vlaams regionalisme (...) Hoe meer men kan regionalizeren hoe beter, maar wel binnen België. Er is geen theoretische limiet, zolang het binnen het Belgisch kader blijft. Belangrijk daarbij is het verwerven, van de fiskale autonomie, zodat men de vruchten van zijn eigen inspanningen kan besteden. Fiskale bevoegdheid is bovendien de basis van de parlementaire democratie. Een zelfstandige Vlaamse Raad zonder fiskale bevoegdheid dreigt vlug gefrustreerd te geraken.”

Vraaggesprek met Luc Neuckermans en Pol Van Den Driessche, De Standaard, 31.12.1994

“De kostenkompenserende regelingen uit de sociale zekerheid, inzonderheid de kinderbijslagen en de gezondheidszorg, dienen overgeheveld te worden naar de gemeenschappen. Voor de inkomensvervangende uitkeringen zoals werkloosheidsuitkeringen en pensioenen moeten de deelstaten voor een stuk financieel verantwoordelijk gesteld worden. Dat is het standpunt dat de Vlaamse minister **Sauwens** (VU) aan de Vlaamse regering voorlegt op basis van de studie van de Vlaamse onderzoeksgroep die de transfers in de sociale zekerheid onderzocht. (...)

Sauwens combineert in zijn standpunt de beleidskonklusies van enerzijds voorzitter Danny Pieters van de onderzoeksgroep en anderzijds de vier andere onderzoekers Van Rompuy, Pacolet, Spinnewyn en Van Eeckhoutte. (...) Verder vraagt de VU-minister een stelselmatige regionale uitsplitsing van alle gegevens van de federale SZ-instellingen en de algemene invoering van federale controlemechanismen voor de eenvormige toepassing van de federale SZ-wetgeving. ‘Een volledig autonome Vlaamse sociale zekerheid blijft op lange termijn de doelstelling van mijn partij’, beklemtoonde Sauwens. ‘Dit voorstel is slechts een eerste stap daartoe, binnen de grenzen van wat ik op dit ogenblik politiek haalbaar acht als standpunt van de hele Vlaamse regering.’”

JVD, De Financieel Economische Tijd, 16.03.1995

“Vooral het gesprek over de federalisering van de gezondheidszorg - een van de eisen van het ASGB - leverde enkele interessante stellingen op. Alleen **Vera Dua** verklaarde zich een tegenstander van dat principe, al leek ze zich vooral tegen de splitsing van de gehele sociale zekerheid te kanten. Dua verwees immers naar het recente kongres van Agalev, waar een aanzet tot federalisering van de gezondheidszorg werd aanvaard, zij het zonder het woord te noemen. De SP, een andere partij die vroeger van geen federalisering wilde weten, denkt daar nu genuanceerd over. ‘Ik ben niet tégen federalisering van de gezondheidszorg, ik lig er alleen niet echt wakker van’, zei **Jan Peeters** (...).’

Johan De Roo zei dat het gezondheidsbeleid een gemeenschapsmaterie moet worden.”

Steven De Foer, De Standaard, 20.04.1995

Jean-Luc Dehaene : “We zullen moeten nagaan of sommige bevoegdheidspakketten niet homogener te maken zijn. Dat zou kunnen leiden tot een overheveling van de gezondheidszorgen naar de gemeenschappen terwijl andere materies misschien opnieuw unitair moeten worden.”

De Standaard, 29.04.1995

“Formateur **Luc Van den Brande** vindt dat de Vlaamse regering in de eerste plaats de moeilijkheden in de samenleving moet aanpakken. Zij heeft weliswaar ook de ambitie om de Vlaamse autonomie te verdiepen. De federalisering van de gezondheidszorg en de kinderbijslagen zitten in Van den Brandes vizier.”

Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 16.06.1995

“De premier zegt voorts dat de invoering van een nieuwe, aparte afhankelijkheidsverzekering voor hulpbehoevende bejaarden 'geen zaak is voor de federale regering, maar voor de

gemeenschappen'. **Jean-Luc Dehaene** gaat daarmee frontaal in tegen de Franstalige socialisten.”

De Standaard, 26.07.1995

Gesprek met **Raf Vermeire** : “Op communautair vlak willen de CVP-Jongeren dat deze legislatuur nog werk wordt gemaakt van de overheveling van de kinderbijslag en de gezondheidszorg, een geprek over de afschaffing van de faciliteiten, en een actievere Vlaamse politiek ten aanzien van Brussel.

Belangrijk agendapunt is voor hen ook de kwestie van rechtstreekse Vlaamse betrokkenheid bij de Europese besluitvorming.”

P.G., Gazet van Antwerpen, 11.09.1995

“Maar er zijn ook Franstalige politici die wat eerlijker durven zijn. Neem nu PSC-voorzitter **Gérard Deprez**. Eisen dat over een splitsing van de sociale zekerheid wordt onderhandeld, op een moment dat een regio een tragere economische groei en immense problemen van rekonversie kent, kan niet. Wallonië zal niet altijd de dramatische achterstand kennen die het nu nog heeft en ooit een welvaartspeil bereiken dat vergelijkbaar is met dat van Vlaanderen. Op dat moment zal de discussie over de federalisering van de sociale zekerheid redelijk zijn.’ Dixit Deprez in een interview met De Morgen.”

Trends, 21.09.1995

“De communautarisering van de gezondheidszorg ligt geen tien jaar meer van ons af. Dat is althans de mening die kollega Demeester en ik delen. Dat zei gisteren de SP'er **Luc Van den Bossche**, minister van Onderwijs en vice-minister-president van de Vlaamse regering, in een toespraak aan de Gentse universiteit.”

HDB, De Standaard, 03.10.1995

Trends : “U bent tegen het verlenen van een grotere fiskale autonomie aan de deelstaten ?”

Robert Voorhamme : “Ik ben er geen tegenstander van. Maar ik vind dat dit niet en stoemelings mag gebeuren. In de Vlaamse regering bestaat er een consensus dat nieuwe stappen in de staatshervorming grondig voorbereid moeten worden. Dat is zo voorzien in het Vlaamse regeerakkoord. Je moet ook voor ogen houden dat de fiskale discussie uitlopers heeft naar het debat omtrent de federalisering van de sociale zekerheid. Kijk, ik denk dat de fiskale autonomie er mettertijd wel zal komen.”

Vraaggesprek met Robert Voorhamme, Jan Van Doren, Trends, 05.10.1995

“**Eric Van Rompuy** is ervan overtuigd dat de volgende staatshervorming een stap wordt naar meer financiële verantwoordelijkheid voor de deelstaten.”

Steven De Foer en Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 13.10.1995

Gesprek met **Louis Tobback** : “De Belgische revolutie is een vergissing”, zegt hij. Volgens hem komt er geleidelijk zelfstandigheid voor de Walen en Vlamingen. “Dat hou je niet tegen.”

Derk Jan Eppink, De Standaard, 19.10.1995

Eric Van Rompuy : “Naar analogie met het pensioenfonds voor de Vlaamse ambtenaren kreeg professor Neyt de opdracht mee om een studie te maken over pensioenfondsvorming in de KMO-wereld. KMO's sluiten thans afzonderlijke contracten af met verzekeringsmaatschappijen voor de provisionering van de pensioenen van hun werknemers. Ik wil nagaan of we die afzonderlijke pensioenfondsen niet zouden kunnen 'poolen' om op die manier tot een omvangrijk pensioenfonds te komen. Een dergelijk fonds zou financieringsbron kunnen worden van eigen Vlaams risicokapitaal.”

Vraaggesprek met Marc Balduyck, Gazet Van Antwerpen, 17.11.1995

Johan Van Hecke : “Inmiddels moet worden vermeden dat men aan de andere kant van de taalgrens de uitgaven, waartoe men zelf niet meer in staat is, systematisch verhaalt op de federale overheid. (applaus) We zullen niet toestaan dat België door Vlaanderen wordt gevoed en door Wallonië gemolken. Solidariteit is voor ons niet hetzelfde als de ondertekening van een blanco check.”

Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 18.12.1995

Gesprek met **Paul Tant** : “Wij zijn niet bereid in een mini-operatie te stappen, beklemtoont de groepsleider. Hij schraagt de hervorming van de sociale zekerheid op de opdeling van het stelsel: een arbeidsgebonden pijler, betaald door bijdragen uit arbeid, en een persoonsgebonden pijler, bekostigd door belastingen. Het betalen van de kinderbijlagen en de ziekteverzekering door andere middelen dan sociale bijdragen vergemakkelijkt later de communautarizing, stipt hij aan.”

Boudewijn Vanpeteghem en Guy Tegenbos, De Standaard, 30.11.1995

“Vlaams minister van Volksgezondheid **Wivina Demeester** vindt de federalisering van de gezondheidszorg 'onafwendbaar' en wil dat daartoe al tijdens deze legislatuur stappen gezet worden. Zij pleitte dinsdag tijdens de begrotingsbespreking in de Vlaamse Raad voor een 'gefaseerde overheveling van de bevoegdheden'. (...) Demeester zei dat de bevoegdheid over het gezondheidsbeleid uiteindelijk volledig naar de gemeenschappen moet overgeheveld worden om tot kwaliteitszorg te komen. Zij noemde de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de organieke wetgeving op de ziekenhuizen, de erkenning en de financiering van de ziekenhuizen. Demeester had het overigens niet over federalisering maar defederalisering. 'Federalisering wekt de indruk dat wij bevoegdheden willen afstaan aan de federale overheid en dat is niet het geval'.”

De Financieel Economische Tijd, 20.12.1995

“De meerderheid in Vlaanderen is reeds lang gewonnen voor de splitsing van de sociale zekerheid. Die bij uitstek persoonsgebonden materie moet op termijn tot de bevoegdheden van de deelstaten behoren, te beginnen met de gezondheidszorg en de kinderbijslag. Anders is er geen duurzame hervorming mogelijk die de SZ betaalbaar maakt en aangepast aan de specifieke noden van de deelstaten. Wanneer de gewesten verantwoordelijkheid dragen, zullen zij noodgedwongen ook zuiniger beheren. Vlaanderen wenst solidair te blijven met Wallonië maar wel op een redelijke en doorzichtige manier en zonder mistgordijn.”

Jan Caudron, De Standaard, 08.01.1996

“**Bert Anciaux** voorspelt dat Vlamingen en Walen ten laatste in '99 opnieuw rond de tafel zullen zitten. Het verlanglijstje van de partij tegen dan zal klaar zijn. Als eerste punt vermeldde de VU-voorzitter de splitsing van de sociale zekerheid, maar volgens hem rust daar een groot taboe op. Anciaux zegt dat niet te aanvaarden omdat een eigen sociaal beleid en eigen verantwoordelijkheid over de te besteden middelen de sociale bescherming ten goede zullen komen, zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Ze zal volgens hem ook de betaalbaarheid en efficiëntie van het systeem verzekeren.”

De Financieel Economische Tijd, 31.01.1996

“Het gezondheidsbeleid in België mist visie. Het is gestoeld op belangenverdediging door artsensyndikaten en ziekenfondsen, niet op een normale parlementaire besluitvorming waarbij het welzijn van de patiënt centraal staat. Dat is de kern van het partijstandpunt van de Volksunie, zoals ondervoorzitter **Patrik Vankrunkelsven** en kamerfractie leider **Annemie Van de Casteele** het vertolken in een gesprek met De Standaard. De VU is de eerste partij die een algemeen standpunt over diverse aspecten van dit dossier inneemt. Ze pleit onder meer voor overheveling van de ziekteverzekering naar de gemeenschappen, voor meer preventie, beperking van het aantal artsen en inschrijving bij een vaste huisarts.”

Steven De Foer, De Standaard, 31.01.1996

“De Vlaamse minister van Arbeid, **Theo Kelchtermans** (CVP), is het oneens met zijn federale kollega en partijgenote, Miet Smet, die de arbeidsbemiddeling opnieuw in handen wil krijgen.”

BVp, De Standaard, 01.02.1996

Jaak Gabriëls : “Als VLD willen we het communautaire luik uitvoeren dat we op ons congres in Brugge hebben goedgekeurd. We streven daarbij naar homogeniteit van de bevoegdheidspakketten. Gezondheidszorg, kinderbijslag en werkgelegenheidsbeleid moeten volledig in Vlaamse handen komen, opdat we alle instrumenten zouden bezitten om een slagvaardig beleid te voeren. We eisen ook fiscale en financiële autonomie. We bevinden ons nog te veel in een afhankelijke toestand, waarbij we uit de hand van de federale staat moeten eten. Elke volksgemeenschap moet verantwoordelijkheid hebben over de eigen middelen.”

Vraaggesprek met Guido Tastenhoye, Gazet Van Antwerpen, 10.02.1996

Hugo Schiltz : “Als je durft spreken over een splitsing van grote delen van de sociale zekerheid, word je uitgekreten voor halve racist. Maar onze solidariteit is zeer groot. Men moffelt die cijfers weg. De inspanningen die wij leveren voor het op peil houden van de levensstandaard van de gemiddelde Waal overtreffen alles wat er in de wereld aan solidariteitsmekanismen bestaat.”

Vraaggesprek met Peter De Backer, De Standaard, 04.03.1996

“En tenslotte - en misschien is dat nog de zwaarste rem - zijn we een land dat zich op de breuklijn bevindt tussen Noord- en Zuid-Europa. Hoezeer we ons in Vlaanderen ook zouden willen inpassen in die reformistische opvattingen, we worden meegesleurd door het Zuiden, door het immobilisme van het leidend establishment aldaar. De weigering van dat establishment (FGTB, PS, Waalse werkgeverskringen) rechtvaardigt de roep naar een onmiddellijke grotere autonomie voor de gewesten en gemeenschappen in ons land. We kunnen niet blijven wachten op ik weet niet welke ommekeer in het zuiden van het land, die er zeker niet zal komen als ik Ylief of de andere PS-ministers beluister. Zij willen nogmaals de federale overheid, zijnde de Vlaamse belastingbetaler de rekening laten betalen voor onzorgvuldig Waals bestuur. Het is integendeel de hoogste tijd dat ook uitgebreide bevoegdheden inzake sociale zekerheid en - nog belangrijker - fiskale autonomie aan Vlaanderen en de andere deelgebieden wordt toegekend, zodat we zelf de beleidsinstrumenten in handen krijgen om de aansluiting met de kleinere noordelijke lidstaten in Europa te realiseren.”

Guy Verhofstadt, De sprong naar de 21ste eeuw, toespraak te Gent, 21.05.1996

“In de voorbije maanden organiseerden heel wat CVP-afdelingen een gespreksavond rond het thema 'Sociale Zekerheid, waarheen ?' In Heist o/d Berg, Berlaar, Putte en St.-Katelijne-Waver was het **Leo Cannaeerts** die de uiteenzetting verzorgde. Na de uiteenzetting werden aan de aanwezigen (samen 96 CVP'ers) enkele vragen voorgelegd, waarbij gepeild werd naar hun ideeën rond de toekomst (financiering, organisatie) van onze zo geroemde sociale zekerheid. (...) Toch reeds enkele resultaten: Breken wij de solidariteit af door werkloosheids- en pensioenregeling over te hevelen naar Vlaanderen ? Hier was er een lichte meerderheid die vond van wel. (...) Heel anders lag het in de sectoren van de kinderbijslag en de gezondheidszorgen, waar er een overgrote meerderheid (+/- 80 %) vond dat een eigen beheer van deze stelsels zou leiden tot méér mogelijkheden om beleid te voeren.”

Open en Bloot, Nieuwsbrief Leo Cannaeerts, juni 1996

“De uitvoering van de kaderwetten zal anti-Vlaams zijn. Tegen een Vlaamse sociale zekerheid. Voor een PS-zekerheid. Tegen een Vlaams fiscaal regime. Voor een Belgische belastingswoede. Het besef moet groeien dat de Vlaamse Beweging nu meer dan ooit een bijkomende sociaal economische impuls moet krijgen. België kost veel. Vlaamse welvaart, Vlaamse sociale zekerheid, Vlaamse inspanningen en initiatieven worden ondermijnd door het Belgisch kader waarin ze tot stand moeten komen. De Vlaamse strijd is een strijd voor de Vlaamse mensen, Vlaamse ondernemers en Vlaamse werknemers. De kaderwetten en hun uitvoering bedreigen rechtstreeks de Vlaamse toekomst en die van onze kinderen.”

Gerolf Annemans, Gazet van Antwerpen, 08.06.1996

“**Luc Goutry** brak nog eens een lans voor de invoering van een twee-pijlersysteem, waarbij de kinderbijlagen en gezondheidszorgen niet langer met sociale bijdragen maar met belastingen gefinancierd worden (...) Ook van een gedeeltelijke federalisering van het stelsel is de CVP niet afkerig maar dan 'niet om communautaire redenen maar omwille van meer efficiëntie.’”

De Financieel Economische Tijd, 19.06.1996

“Bij de VLD komt de thematiek van de eigen fiscale autonomie voor Vlaanderen steeds meer op de voorgrond. Voorzitter **Herman De Croo** zegt deze visie te delen.”

Guido Tastenhoye, Gazet van Antwerpen, 02.07.1996

“Zonder omwegen stelde minister-president **Luc Van den Brande** gisteren in de commissie Staatshervorming van het Vlaams Parlement dat het gezinsbeleid en de gezondheidszorg moeten worden gesplitst. Hij neemt daarbij een veel helderder, meer onomwonden standpunt in dan in de soms vage Schrikkelnota.”

Guido Tastenhoye, Gazet van Antwerpen, 03.07.1996

“Zelf reserveerde **Pierre Chevalier** zijn scherpste pijlen voor de Parti Socialiste. (...) Het Waalse 'immobilisme' zorgt er voor dat Vlaanderen een aantal noodzakelijke maatregelen niet kan nemen. Hij verwees daarbij naar het voorstel van de Vlaamse regering om de vennootschapsbelastingen te verlagen in ruil voor extra banen en de eveneens door de CVP bepleite invoering van het tweepijlersysteem in de sociale zekerheid en de communautarisering van de kinderbijlagen en de volksgezondheid. De PS werd gewaarschuwd voor een 'Tsjechisch scenario'. Want in het voormalige Tsjecho-Slovakije leidde de tegenstelling tussen 'een economisch dynamische deelstaat en een door communisten gedomineerde deelstaat' uiteindelijk tot de totale breuk. (...)

Ook **Jan Lenssens** bevestigde zijn steun aan de kaderwetten, al voegde hij er aan toe dat de CVP vasthoudt aan haar eigen programmapunten zoals de invoering van een tweepijlersysteem in de sociale zekerheid en de overheveling van gezondheidszorgen en kinderbijlagen naar de gemeenschappen.”

IB, De Financieel Economische Tijd, 04.07.1996

“**Jos Geysels**, de Agalev-fractievoorzitter in het Vlaams Parlement, acht fiscale autonomie bespreekbaar.”

Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 09.07.1996

Luc Van den Brande : “Op 30 juni heb ik in Kortrijk gepleit voor een grotere fiscale autonomie voor de deelstaten, los van een eventuele bevoegdheidsverruiming. Tot nog toe heeft de staatshervorming in Vlaanderen en Wallonië gelijke tred gehouden en in Kortrijk heb ik die gelijke-tredaanpak bevestigd. In Temse heb ik daar aan toegevoegd dat, als Wallonië niet akkoord gaat met een grotere fiscale autonomie, een gedifferentieerde aanpak moet worden overwogen.”

Vraaggesprek met Mark Deweerdt, De Financieel Economische Tijd, 11.07.1996

“Eerdekens raakte helemaal opgewonden van zijn verhaal. 'Ik zeg u : federalisering van de sociale zekerheid : il n'y aura pas! We zullen dat blokkeren, op welke manier dan ook. En als uw Vlaamse Raad zich uitroept tot een constituante, begint u met een groot avontuur met zes miljoen Vlamingen in Europa. Wij staan bij een groot en machtig land als Frankrijk.' Dat was olie op het vuur. De oppositie was in alle staten 'U weigert op een volwassen manier over de sociale zekerheid te praten', riep **Rik Daems** terug. 'Vous voulez la France ; allez à la France.'”

Derk Jan Eppink, De Standaard, 11.07.1996

“Schepen van Cultuur **Carl De Vlies** vindt dat er nog een vijfde staats hervorming moet komen om de bevoegdheden, zoals de sociale zekerheid, gezondheidszorg en vervoersbeleid te regionaliseren.”

Rigo Matthijs, Gazet van Antwerpen, 12.07.1996

“Als de financiering van de gewesten opnieuw ter sprake komt, moet Vlaanderen de volledige overdracht van de lokaliseerbare belastingen (successie- en registratierechten, onroerende voorheffing, belasting op spelen en weddenschappen, verkeersbelasting) vragen. Dat schrijft oud-CVP-senator **Gaston Geens**, de eerste voorzitter van de Vlaamse regering, in een binnenkort te verschijnen bijdrage in de reeks 'Leuvense Economische Standpunten'. Als deze regionale fiscaliteit werkelijkheid wordt, ontstaan er belangrijke perspectieven voor het regionale beleid.”

Mark Deweerdt, De Financieel Economische Tijd, 12.07.1996

“**Patrick Dewael** bevestigde de liberale eisen: fiscale autonomie en financiële verantwoordelijkheid voor gewesten en gemeenschappen, federalisering van gezondheidszorgen en kinderbijlagen, regio's die een deel van de schuld overnemen.”

Gazet van Antwerpen, 13.07.1996

“Een echt en doortastend werkgelegenheidsbeleid kan dan ook enkel gevoerd worden indien alle hefboomen in dezelfde handen verenigd zijn, zodat die niet tegen mekaar inwerken. De bevoegdheden over economie, de fiscale bevoegdheden en de bevoegdheden inzake sociale zekerheid moeten in één hand verenigd worden en dat moet uiteraard -daar zijn steeds meer mensen het over eens- op het niveau van Vlaanderen en Wallonië.”

Bart Laeremans, Toespraak Kamer van Volksvertegenwoordigers, 13.07.1996

"De voorzitter van het Vlaams Parlement, **Norbert De Batselier**, trekt in zijn nota resoluut de Vlaamse kaart. België moet een tweedelige bondsstaat worden, waarin Vlaanderen en Wallonië maximaal hun eigen boontjes doppen. De Batselier wijst aan het Belgisch beleidsniveau alleen nog Justitie, Buitenlands Beleid, Landsverdediging en 'essentiële solidariteitsmechanismen' toe. Al de rest behoort Vlaanderen toe.”

Peter De Backer, De Standaard, 16.07.1996

“De SP was best bereid om samen met de PS front te vormen in het licht van de zich aandienende modernisering, maar liet wel verstaan dat de overheveling naar de gemeenschappen van de gezondheidszorg en de kinderbijlagen bespreekbaar bleef. **De Batselier** bevestigde dit nu en plaatste tegelijk de fiscale autonomie van de deelgebieden op de agenda van zijn partij.”

IB, De Financieel Economische Tijd, 17.07.1996

“Tegelijk werd duidelijk dat aan Vlaamse zijde consensus groeit over een grotere fiscale autonomie. De VLD zei op het dreigement van de PS om zich bij Frankrijk aan te sluiten: 'Vous voulez la France: allez à la France'. En CVP-kamerlid **Jan Lenssens** maakte de PS duidelijk dat meer zeggenschap op fiscaal en sociaal terrein niet neerkomt 'op het begraven van België', terwijl SP-kamerfractie leider **Frank Vandenbroucke** volhield dat meer autonomie 'staat ingeschreven in de geschiedenis'. Zelfs Agalev, dat nogal eens een seminarie-toontje opzette, is niet tegen meer fiscale autonomie.”

Derk Jan Eppink, De Standaard, 20.07.1996

“Een splitsing van de sociale zekerheid is voor ons een conditio sine qua non om ze te hervormen en om ze aan te passen aan de noden, de verwachtingen en de inzichten die verschillen in Noord en Zuid. Het geeft de kans eigen accenten te leggen en toch worden die kansen ons ontnomen omdat Wallonië elke discussie hierover onmogelijk maakt en elke denkoefening blokkeert. (...) Wallonië moet worden gedwongen zichzelf te besturen, ook inzake fiscaliteit en sociale zekerheid, zoniet is het tot volledige ondergang veroordeeld. Zolang het Vlaams geld toegestopt krijgt, zal het niet werken aan zijn herstel.”

Joris Van Hautem, Belgische Senaat-Parlementaire handelingen, 23.07.1996

Johan Vande Lanotte : “Het is dus in die brede contest dat ik over de staats hervorming wil praten. Ja, ook over de fiscale autonomie voor de deelstaten, zoals door Norbert De Batselier naar voren is geschoven. Dat niet doen, is trouwens gevaarlijk: je kunt de Vlaamse en de Waalse gemeenschap toch niet tot in den treure een begroting laten goedkeuren waarbij ze wel mogen praten over de uitgaven, maar enkel acte kunnen nemen van de inkomsten. Een stukje meer autonomie wordt dus onvermijdelijk, zij het gekoppeld aan het instandhouden van wederzijdse solidariteit.”

Gazet van Antwerpen, 26.07.1996

Leo Goovaerts : “Het is een natuurlijke evolutie: het Belgische niveau brokkelt verder af tot er nog een ruggegraat zal overblijven voor enkele basistaken. Het is onafwendbaar dat de belastingen moeten worden geïnd waar ze worden uitgegeven.(...) Inmiddels moeten we dringend nadenken over de vraag hoe we de splitsing van (delen van) de sociale zekerheid (kinderbijslag, gezondheidszorg) gaan doorvoeren in Brussel”

Vraaggesprek met Guido Tastenhoye, Gazet van Antwerpen, 29.07.1996

“Het permanent uithalen langs Franstalige zijden tegen Van den Brande (Gauleiter, Bosnisch-Serviër), Van Miert (Rambo), en Verhofstadt (Bossi) moet er ons toe aanzetten na te denken over de wijze waarop onder de taalgrens en in Brussel aan politieke informatie wordt gedaan. Daar wordt ronduit de man en niet de bal gespeeld: dit is een propagandatechniek die courant werd gebruikt in de jaren dertig. Wat de hetze over de sociale zekerheid betreft, dient er toch even op gewezen te worden dat de eerste vraag tot splitsing uitgegaan is van de Waalse, socialistische, syndicale voorman, Renard.”

Brigitte Grouwels, De Standaard, 02.08.1996

Yolande Avontroodt : “En dan kom je automatisch in communautair vaarwater: in Wallonië wordt veel lichtvaardiger omgesprongen met beroepsziekten en invaliditeit, er wordt veel sneller voorgeschreven. Het heeft te maken met een cultuur van meer teren op de staat. De arbeidsongeschiktheid hoort thuis bij de gezondheidszorg en zou moeten worden overgeheveld naar Vlaanderen en Wallonië. (...) Ja, neem nu de bejaardenzorg, waar 200.000 Vlaamse gezinnen zelf zorgen voor een hulpbehoevende. Maar dat is duur voor zo'n gezin, en voor velen eigenlijk niet haalbaar. Die gezinnen worden daarvoor gestraft, dat kan toch niet? Daar staat tegenover dat als je een chronisch zieke wil laten opnemen in een instelling, dat veel duurder is voor de staat. De Walen hebben die cultuur van de verstaatsing van de gezondheidszorg, terwijl wij Vlamingen neigen naar thuiszorg. Wel, laat ons elk een eigen beleid voeren. Dan kunnen wij de thuiszorg steunen en besparen op de veel duurere instellingen.”

Vraaggesprek met Guido Tastenhoye, Gazet van Antwerpen, 02.09.1996

Louis Tobback : “Persoonlijk ben ik het eens met de algemene analyse van De Batselier; niet met alle consequenties die hij eruit trekt. Ook het SP-partijbureau denkt er zo over. Regionalisering van de politie kan voor mij niet; van gezondheidszorg en kinderbijlagen wel. (...) Een grotere financiële verantwoordelijkheid is onvermijdelijk en noodzakelijk.”

Vraaggesprek met Derk Jan Eppink en Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 04.09.1996

Marc Van Peel : “Als wij horen dat Marc Dutroux en zijn ex-vrouw samen 80.000 fr. van de mutualiteit krijgen, is het dan verwonderlijk dat men in Vlaanderen het gevoel krijgt dat de criteria hier strenger worden toegepast dan in Wallonië? Neen, ik wil de confrontatie vermijden, maar dan moeten de Franstaligen bereid zijn te praten. Over alles. Want er komt in 1999 geen nieuwe federale regering zonder dat er wordt gepraat over de verdere staatsvorming. Als men weigert te praten over bepaalde onderdelen van de sociale zekerheid, ook al zouden die een beter bestuur tot gevolg hebben, dan creëert men pas een verdenking van profiteren.”

Vraaggesprek met Paul Geudens en Paul Verbraeken, Gazet van Antwerpen, 10.09.1996

André Denys : “In het Vlaams Parlement bestaat er al een grote mate van eensgezindheid over overheveling van bevoegdheden -de kinderbijlagen, de gezondheidszorg- en over het verkrijgen van fiscale autonomie.”

Vraaggesprek met Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 13.09.1996

“Een 'vergaande fiscale autonomie' staan ook de liberalen voor. 'We moeten deze dossiers zakelijk maken', vindt **Karel De Gucht**. 'Wallonië zal dan zien dat de Finanzausgleich een basissolidariteit garandeert.’”

Derk Jan Eppink, De Standaard, 18.09.1996

“Tijdens het debat over de Septemberverklaring van minister-president Luc Van den Brande in het Vlaams parlement, zei de fractieleider van de CVP, **Johan De Roo**, dat er 'voor ons geen nieuwe federale regering komt als er niet over de verdere staatsvorming wordt

gepraat'. Hij neemt daarmee het standpunt over van CVP-voorzitter Marc Van Peel. Voor Johan De Roo moet de commissie Staatshervorming in het Vlaams Parlement de dossiers aangaande de homogene bevoegdheidspakketten grondig onderzoeken. De Schrikkelnota van de Vlaamse regering blijft daarbij het uitgangspunt.”

G.T., Gazet van Antwerpen, 26.09.1996

“De oorzaak voor de blijvende communautaire spanningen tenslotte moet alleen gezocht worden in de onvolkomenheid - of zoals ik hierboven reeds aangaf - de onvoldragenheid van onze federale instellingen. Hoe men het draait of keert, het Belgisch federalisme blijft een consumptiefederalisme. De zelfstandigheid van de deelgebieden blijft bovendien beperkt. Alleen een deel van de uitgaven werd gecommunautariseerd en geregionaliseerd, niet de inkomsten. Een autonomie zonder zeggingschap omtrent de inkomsten is evenwel geen autonomie. Zo'n autonomie is geen autonomie, heel eenvoudig omdat ze de zeggingschap ontzegt over het belangrijkste instrument waarover het politiek beleid beschikt, met name de belastingen. Zolang die beslissingsmacht, alsmede de bevoegdheid over grote delen van het sociaal beleid niet aan de deelgebieden zal worden toegekend, vrees ik dat de Belgische communautaire vuurhaard zal blijven smeulen.”

Guy Verhofstadt, De Belgische ziekte, toespraak te Antwerpen, 01.10.1996

“Meer financiële en fiscale autonomie zit in de democratische logica van een federale staat. (...) In een federatie is er meer evenwicht nodig tussen de bevoegdheid om uit te geven en de bevoegdheid om te verwerven. De zo dikwijls gehoorde roep naar responsabilisering dient hier ook gehoord. (...) Naarmate de mensen zich in het Vlaamse niveau herkennen en zich erbij betrokken voelen zal dit regionaal niveau meer bevoegdheden krijgen toebedeeld. Dit is een onafwendbare decentralisatiebeweging die de besluitvorming dichterbij de mensen moet brengen.”

Norbert De Batselier, De Standaard, 03.10.1996

“De statenbond, een hersenspinsel ? Dit concept dient zich aan om in de zwaarwichtige sector van de sociale zekerheid tot een oplossing te komen. Hele sectoren (ziekteverzekering, kinderbijslag e.a.) behoren tot een te voeren gezondheids- en familiaal beleid. Dit wordt een zaak voor beide staten afzonderlijk. Maar het statenbond-concept biedt ruimte, om te komen tot een onderhandelde solidariteit, waarbij bv. de pensioensector voor gezamenlijke rekening aan de bond blijft voorbehouden.”

Herman Suykerbuyk, De Standaard, 10.10.1996

“Vlaams minister van volksgezondheid **Wivina Demeester** wil dat de 140 miljard frank die op federaal vlak worden uitgegeven voor de financiering van de ligdagprijs in de ziekenhuizen, volledig wordt overgeheveld naar de gemeenschappen. Met het deel dat Vlaanderen zou toekomen wil zij een ander en 'beter' ziekenhuisbeleid financieren. Haar voorstel kadert in een stapsgewijze 'defederalisering' van de gezondheidszorg.”

L.S., Belang van Limburg, 11.10.1996

“Ten overstaan van dit België wordt moeiteloos duidelijk dat een Vlaams beleid het verschil kan maken. Zo voert Vlaanderen op dit moment een budgettair beleid met zicht op de

toekomst. In Vlaamse instellingen en departementen heerst een cultuur van verantwoordelijkheid en de onderscheiden politieke standpunten worden open en bevattelijk in het Vlaams Parlement uiteengezet. Door het autonome beleid in eigen materies wordt daarenboven zichtbaar dat het cultuurverschil met het zuiden elk aspect van het maatschappelijk leven aangaat. Bij de bevolking leeft een andere mentaliteit; deze heeft ook te maken met de opvattingen over de overheid, met de economische creativiteit en met de kijk op gezondheidszorg. Een democratische, niet-vervreemdende beleidsvoering moet de ambitie hebben om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat leeft. Daarom wint in Vlaanderen de politieke visie veld dat het Vlaams beleid in het belang van de bevolking aan kracht moet winnen. Dit betekent eigen beslissingsmacht over zowel inkomsten als uitgaven en ook eigen vormen van solidariteit, ingebed in de sociale controle van eenzelfde publieke opinie.”

Mia De Schamphelaere, De Standaard, 21.10.1996

Marc Van Peel : “Het is evident dat er tijdens een nieuwe onderhandelingsronde moet worden gepraat over de bevoegdheden. Er is bijvoorbeeld een merkelijk verschil in visie over de rol van de overheid. In Vlaanderen is er minder geloof in overheidsinmening. Die scheidingslijn loopt dwars door alle partijen. Geef daarom Vlaanderen en Wallonië de ruimte voor een eigen economische en fiscale politiek.”

Vraaggesprek met Gazet van Antwerpen, 30.11.1996

“Jadot verdedigde vorige week het voorstel om van de arbeidsbemiddeling opnieuw een federale bevoegdheid te maken. Daarmee schaarde hij zich achter zijn voorgedijminister, Miet Smet. (...) Net zoals zijn Vlaamse collega **Theo Kelchtermans** kant Waals minister van Werkgelegenheid **Jean-Claude Van Cauwenberghe** zich tegen de herfederalisering.”

BVp, De Standaard, 18.12.1996

“VU-fractievoorzitter **Paul Van Grembergen** pleitte, net als verscheidene van zijn collega's en als de regering, voor de overheveling van fiscale bevoegdheden naar Vlaanderen. Vlaanderen alleen schraagt de sanering van de openbare schuld, verklaarde hij. (...) 'Vlaamse werkgevers en werknemers kunnen er in slagen gezamenlijk hun verantwoordelijkheid te nemen voor meer werk.’”

Boudewijn Vanpeteghem, De Standaard, 20.12.1996

“In Vlaanderen gaan er vanuit brede sociale en medische kringen steeds meer stemmen op om de sociale zekerheid toe te wijzen aan de deelstaten. Alleen zo kan een sociaal beleid gevoerd worden op maat van de Vlaamse behoeften. Alleen zo kan een samenhangende bevoegdheidsverdeling tot stand gebracht worden. Alleen zo kan het sociaal beleid doelmatiger gemaakt worden. En alleen zo kan een einde worden gesteld aan de niet objectieveerbare en niet rechtvaardigbare transfers tussen Vlaanderen en Wallonië. (...) Om aan een dreigend vastlopen van het debat te ontsnappen, moet het Vlaams Parlement naar de toekomst toe elk taboe inzake staatsvorming verwerpen.”

Johan Sauwens en **Etienne Van Vaerenbergh**, De Financieel Economische Tijd, 10.01.1997

“De herinschakeling van werklozen steunt thans op de integrale toeleiding tot de arbeidsmarkt en verontderstelt een intrinsieke koppeling tussen arbeidsbemiddeling, beroepsopleiding, sollicitatietraining en begeleiding. (...) De arbeidsbemiddeling is de facto dus geen geïsoleerd gebeuren meer en is sterk verweven met andere herinschakelingsvoorzieningen. Het heeft dus geen zin om die bevoegdheid over te hevelen naar het federaal niveau en de overige bevoegdheden op het niveau van de Gewesten (tewerkstellingsprogramma's) of de Gemeenschappen (opleiding en vorming) te laten. (...) De regionalisering van de bemiddeling biedt de beste waarborg voor de werkzoekende om werk op maat te vinden.”

Fons Leroy, De Standaard, 16.01.1997

“Voor de SP mag de gezondheidszorg Vlaams worden, áls de patiënt daar beter van wordt. En als er een solidariteit met Wallonië blijft bestaan. En vóór dit kan, zullen we nog hard moeten studeren, want er zijn nog veel probleemen en vragen die vooraf een oplossing vragen, onder meer een regeling voor Brussel. Dat zei **Robert Voorhamme**, woordvoerder van de SP-fractie in de commissie staats hervorming van het Vlaams Parlement, gisteren aan De Standaard. (...) Volgens Robert Voorhamme staat het buiten kijf dat Vlaanderen de gezondheidszorg beter zou organiseren in een aantal domeinen. Hij noemt vooral de eerstelijnszorg: huisartsgeneeskunde, thuisverpleging, tandzorg, bejaardenhuizen. (...) De grootste probleempunten voor een gemeenschapsgewijze organisatie van de gezondheidszorg zijn volgens Voorhamme een regeling voor Brussel, en de financiering van de gezondheidszorg.”

Guy Tegenbos, De Standaard, 22.01.1997

STANDPUNTEN VAN POLITIEKE PARTIJEN

A. OFFICIËLE PARTIJSTANDPUNTEN

AGALEV

“Agalev is gekant tegen een privatisering of splitsing van de sociale zekerheid en wil dat de sociale solidariteit tussen personen voluit blijft spelen.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 16.05.1995

“Agalev werkt nauw samen met haar zusterpartij Ecolo. Samen pleiten zij voor een hervorming van de sociale zekerheid en vragen dat gemeenschappen en gewesten meer financiële verantwoordelijkheid opnemen.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 19.05.1995

CVP

“Kinderbijslag en gezondheidszorg wil de CVP niet langer door sociale bijdragen laten betalen, maar door belastingen. Dat moet de werkgelegenheid ten goede komen. Voorts wil de partij de pensioenen veilig stellen met spaarfondsen (kapitalisatiefondsen).”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 16.05.1995

“De Vlaamse christen-democraten willen in de eerste plaats de nieuwe parlementaire instellingen na de verkiezingen hun rol laten vinden. Daarom zullen zij in het regeerakkoord zelf niet aandringen op een nieuwe staatsvorming. Wel willen ze in het Vlaamse parlement de discussie op gang brengen rond een Vlaamse eisenbundel naar een dialoog van gemeenschap tot gemeenschap toe. (...) De CVP vraagt tevens voorrang voor de behandeling van sociaal-economische dossiers. Daarmee worden onder meer bedoeld : Telenet, de NMBS, de begroting en de sociale zekerheid. Ook bij de behandeling van deze dossiers zal de CVP maximaal het belang van Vlaanderen verdedigen.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 19.05.1995

Nota Goutry over de modernisering van de SZ : “De CVP acht op termijn een communautarisering van delen van de sociale zekerheid onvermijdelijk. Zij wil homogene bevoegdheidspakketten met het oog op een grotere efficiëntie van het sociaal beleid, en verlangt een grotere verantwoordelijkheid van alle actoren, inbegrepen de deelstaten. In het kader van de modernisering mag geen enkele ingreep worden gedaan die deze evolutie hypothekeert. Inmiddels dient binnen de Vlaamse regering een zo groot mogelijke consensus te worden nagestreefd om, na de afhandeling van de sociaal-economische dossiers van deze legislatuur, de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap te hervatten. Ondertussen moeten de resterende onterechte transferten onverwijld worden weggewerkt.”

Paul Geudens, Gazet van Antwerpen, 24.01.1996

SP

“Het Sint-Michielsakkoord heeft België vreedzaam omgevormd tot een federale staat. De nieuwe instellingen moeten nu bewijzen dat ze goed kunnen werken. Een periode van communautaire rust is dan ook welkom. De prioriteiten van de SP liggen bij werk en sociale zekerheid. Alles zal er van afhangen of de maatschappelijke problemen al dan niet binnen de nieuwe Vlaamse Raad, Kamer en Senaat kunnen worden opgelost. Voor de SP kunnen onderdelen van het sociaal-economisch beleid, het wetenschappelijk onderzoek en de wetgeving voor gemeenten en OCMW's nog verder worden geregionaliseerd, zonder de sociaal-economische monetaire unie ter discussie te stellen. Het rijke Vlaanderen mag zich niet onttrekken aan elke vorm van georganiseerde solidariteit die verder reikt dan onze taalgrenzen. Scheeftrekkingen in de sociale uitgaven die niets met solidariteit te maken hebben, moeten worden rechtgezet.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 19.05.1995

VLAAMS BLOK

“Het stelsel van de Sociale Zekerheid is volgens het Vlaams Blok een goed stelsel, op voorwaarde dat twee heilige huisjes worden afgebroken. Er moet een Vlaamse Sociale Zekerheid komen (splitsing en federalisering) waarin we onze eigen Vlaamse accenten kunnen leggen. Gedaan dus met de verkwisting langs Waalse kant, die dan door ons moet worden bijgepast. Nu dragen wij 120 miljard frank per jaar naar de Walen. In ruil krijgen wij stank voor dank. Het Vlaams Blok eist ook de afschaffing van overtollige gepolitiseerde tussenstructuren die zich historisch aan het stelsel hebben vastgezogen. Onder andere het ziekenkas-schandaal van enkele jaren geleden heeft aangetoond dat daar heel wat middelen en centen verloren gaan. De grote last van de Sociale Zekerheid jaagt de loonkost omhoog en kost dus arbeidsplaatsen. Het stelsel moet dus worden vervlaamst en bovendien inzake structuur en beheer worden vereenvoudigd.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 16.05.1995

“Om de verankering te kunnen bevorderen en om los te komen van een te grote Waalse en zelfs Franse invloed, moeten wij ook een eigen vennootschapswetgeving kunnen opstellen, en een financiële en fiscale autonomie door de uitgave van Vlaams overheidspapier mogelijk maken.”

Verkeizingsplatform, Gazet van Antwerpen, 19.05.1995

VLD

“De twee gemeenschappen dienen te beschikken over homogene bevoegdheidspakketten en moeten over eigen fiscale en financiële verantwoordelijkheid beschikken.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 19.05.1995

Document VLD-studiedienst der parlementaire fracties : “De VLD heeft in haar alternatief gepleit voor de onverkorte federalisering van de kinderbijslagen omdat alle andere bevoegdheden inzake gezinsaanlegingen zitten bij de Vlaamse Gemeenschap. Voor gezondheidszorgen heeft zij in de eerste plaats geijverd voor een grotere responsabilisering van de ziekenfondsen met op termijn het openstellen van de markt voor private verzekeringsmaatschappijen. Zij stelde dat indien haar voorstellen niet werden doorgevoerd, zij ook voorstander was van een federalisering van de gezondheidszorgen, waarvoor trouwens vanuit de theorie van de homogene bevoegdheidspakketten voldoende argumenten zijn.

Gezien de volmachtenwet geen maatregelen bevat of toelaat die deze voortgezette responsabilisering inhouden,

Gezien het feit dat door de volmachtenwet parlementsleden niet bij machte zijn te verhinderen dat de mogelijkheid tot federalisering van de sociale zekerheid wordt gehypothekeerd,

Gezien het feit dat het Vlaams parlement nog niet tot een consensus is gekomen over de omvang van een eventuele federalisering, pleit de VLD onverkort voor de federalisering van én de gezinsbijslagen én de gezondheidszorgen.”

26.07.1996

VU

“Er moet spoedig een nieuwe dialoog tussen Vlamingen en Walen op gang worden gebracht over de federalisering van de sociale zekerheid (...) het federaliseren van (...) het OCMW-beleid, en over de eigen fiscaliteit en financiële verantwoordelijkheid.”

Verkiezingsplatform, Gazet van Antwerpen, 19.05.1995

Brief van Bert Anciaux : “De houding van de Volksunie in verband met de communautarisering van de sociale zekerheid is klaar en duidelijk. Onze partij is voorstander van de splitsing van de sociale zekerheid. (...) De Volksunie stelt vast dat een hervorming van de sociale zekerheid zicht opdringt, maar dat de Belgische regering alweer een vol jaar tijd heeft verloren omwille van één Waalse partij die de sociale zekerheid wil betonnen, daarin gesteund door de vakbonden en bepaalde unitaristische mutualiteiten. De politieke wil voor een radicale hervorming van de sociale zekerheid ontbreekt op het federale niveau. Bovendien meent de Volksunie dat Vlaanderen zelf een beleid inzake sociale zekerheid moet kunnen voeren. Niet in het minst omdat de sociale zekerheid onlosmakelijk verbonden is met de problematiek van de tewerkstelling, de armoedebestrijding en de economische politiek. Daarom zijn wij meer dan ooit voorstander van een splitsing van de sociale zekerheid zodat Vlaanderen eindelijk een eigen dynamisch en sociaal beleid kan ontwikkelen. Het Belgisch immobilisme veroorzaakt ondertussen a-sociale gevolgen. Dit conservatisme werkt bijvoorbeeld arbeidsvernietigend doordat de financiering van de unitaire sociale zekerheid grotendeels berust op (te hoge) bijdragen op lonen. Kritiek op de financiële transfers van Vlaanderen naar Wallonië via de sociale zekerheid tracht men te smoren door het publiceren van gemanipuleerde cijfers (cfr. Het derde rapport Jadot). Of door het uitschakelen van het parlement via de kaderwetten. Dehaene redeneert : ‘Als het met de Franstaligen niet op democratische wijze kan, dan maar met volmachten.’ De Volksunie redeneert anders : ‘Als het met de Franstaligen niet op democratische wijze kan, dan zonder Franstaligen. Maar wel op democratische wijze.’”
10.07.1996

B. VLAAMS PARLEMENT

Nota : Krachtlijnen betreffende een Vlaamse gezondheids -en gezinsbeleid, goedgekeurd in de commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken op 6 maart 1997 :

“Het Vlaams parlement wil de integrale overheveling van de normerings-, uitvoerings- en financieringsbevoegdheid betreffende het volledige gezondheids- en het gezinsbeleid naar de gemeenschappen dus onder meer met inbegrip van de gezondheidszorgverzekering en de gezinsbijslagen (kostencompenserende regelingen). (...) De Vlaamse regering wordt verzocht om op basis van hoger vermelde algemene uitgangspunten, doelstellingen, principes en krachtlijnen tegen 1 september 1997 een technisch uitgewerkt concept te ontwikkelen en aan de Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken voor te leggen.

Dit concept dient inzonderheid betrekking te hebben op :

- (1) de problematiek van Brussel, met onder meer bijzondere aandacht voor de noodzakelijke samenhang tussen ziektekostenregeling en het zorgaanbod;
- (2) de problematiek van de financiering;
- (3) de objectieve parameters die zouden kunnen gelden bij de organisatie van de basissolidariteit tussen de gemeenschappen.”

BESLUIT

De toewijzing van de SZ aan beide deelstaten is de laatste jaren in Vlaamse middens niet alleen bespreekbaar geworden, in het Vlaamse parlement is er nu bovendien een duidelijke meerderheid voor het principe van de overheveling van het volledige gezondheids- en het gezinsbeleid, met inbegrip van de gezondheidszorgverzekering en de gezinsbijslagen, naar de gemeenschappen.

Het echte politieke gevecht met de eigen unitaristische achterhoede en met politiek Wallonië begint echter pas nu. Zonder een eigen SZ is er geen echt zelfbestuur. Bijkomende argumenten zijn : de mogelijkheid verwerven onze eigen klemtonen te leggen in de verschillende sectoren van de SZ, het beleid efficiënter te maken door ondermeer “homogene bevoegdheidspakketten” te vormen, beide deelstaten responsabiliseren tot een spaarzamer SZ-beleid en tenslotte de huidige onrechtvaardig grote geldstroom van meer dan 100 miljard frank per jaar substantieel te verminderen.

Een concreet voorbeeld van een verschil in beleidsklemtoon : in Vlaanderen is een duidelijke meerderheid van de huisartsen gewonnen voor de inschrijving van de patiënten bij een vaste huisarts, in Wallonië is dat een duidelijke minderheid.

Een concreet voorbeeld van de huidige beleidsinefficiëntie : de Vlaamse regering is niet in staat om een echt tewerkstellings- en economisch beleid te voeren omdat zij de loonkost niet kan beïnvloeden via de daartoe noodzakelijke hefboomen voor fiscaliteit en SZ. Meer zelfs : de pogingen van de Vlaamse regering om -nota bene met eigen gelden- de vennootschapsbelasting te verlagen voor de bedrijven die hun aantal werkplaatsen op peil houden of verhogen, werden door politiek Wallonië tegengehouden. Dat is misdadig tegenover onze werklozen. Wij zijn er overigens van overtuigd dat een Vlaamse sociaal overleg vruchtbaarder zal zijn dan het huidige Belgische overleg.

Een concreet voorbeeld van de stelling dat responsabilisering tot besparing leidt : ondanks sterk verzet van de Franstalige onderwijswereld tegen bezuinigingen, houdt gemeenschapsminister Laurette Onkelinx onwrikbaar stand. Een bemerking bij de huidige geldstroom : voor Vlaanderen betekent hij een zware aderlating en Wallonië wordt er op termijn niet beter van omdat innoverende economische initiatieven daardoor worden afgeremd. Ruime financiële hulp bij rampen is een prijzenswaardig menselijk solidair gebaar en zelfs een morele plicht, langdurige geldstransfers leiden echter tot een hangmat-berusting.

Voor het behoud van Brussel voor Vlaanderen is het van kapitaal belang dat de opdeling van de SZ uitsluitend gebeurt naar de deelstaten, Vlaanderen en Wallonië. Inwoners van Brussel kunnen kiezen tussen het Vlaamse en Waalse stelsel. De voorzitter van de Vlaamse Onderzoeksgroep Sociale Zekerheid 2002 deed in die zin een realistisch voorstel voor de kinderbijlagen en de gezondheidszorgen.

Na de opdeling van de SZ tussen de Vlaamse en Waalse deelstaat zal Vlaanderen bereid zijn om met Wallonië te onderhandelen over doorzichtige objectieve en omkeerbare vormen van financiële solidariteit, zoals die tussen de Länder in Duitsland maar ook tussen lidstaten van de Europese Unie bestaan; een uitdrukkelijke voorwaarde is nochtans dat Wallonië afziet van alle aanspraken op, of inmenging in, het Vlaamse grondgebied en dat Wallonië zich akkoord verklaart met een echt paritair bestuur van Brussel met inbegrip van de hiervoor noodzakelijke praktische maatregelen.

Ons doel is de overheveling van de ganse SZ naar de deelstaten. We hebben echter geen bezwaar tegen een eventuele aanpak in fazen.

Dat de reeds verworven bevoegdheden in de sociaal-economische sector maximaal door de Vlaamse regering worden ingevuld juichen we toe, doch is niet meer dan vanzelfsprekend. Indien politiek Wallonië zou dwarsliggen in verband met de Vlaamse eisen inzake overheveling van SZ en fiscaliteit naar beide deelstaten, of slechts zou toestemmen mits Vlaamse toegevingen op zijn grondgebied of in het bestuur van Brussel, dan zullen de Vlaamse politieke partijen de moed moeten opbrengen om de volgende federale regeringsvorming te blokkeren, of zullen Vlaams parlement en regering eenzijdige initiatieven moeten nemen.

Het Aktiecomitee Vlaamse Sociale Zekerheid is het leuteren aan de zijkant van het beleid moe. Wij willen niet meegezogen worden in het Belgisch sociaal-economisch beleidsmoeras.

Wij willen dat de Vlaamse regering de macht verwerft om onze volksgemeenschap goed te besturen. Onmacht en schijnmacht moeten worden vervangen door écht zelfbestuur.

Namens het AK-VSZ,
Professor Dr. Eric Ponette